

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00
F: 01 478 90 13
E: gp.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

Številka: U3440-551/2014/5

Datum: 24. 5. 2024

OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA POSEBNO NEVARNE BOLEZNI ŽIVALI

Verzija 2.0

	ORGAN	ODGOVOREN/PODPIS
PRIPRAVIL/SKRBNIK	UVHVVR	Sektor za zdravje in dobrobit živali
SOGLAŠAL	UVHVVR	Vida Znoj, v. d. generalnega direktorja
PODPISAL	MKGP	Mateja Čalušič, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Kazalo

1. Uvod.....	3
2. Sprejemljivo tveganje za posebno nevarne bolezni živali	6
2.1 Posebno nevarne bolezni živali in njihove posledice.....	6
Uvod in metode.....	6
Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali	7
Scenariji tveganja.....	8
2.2 Razvidi	19
2.3 Sprejemljivo tveganje za pojav posebno nevarnih bolezni živali.....	21
3. Ocena upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali	23
3.1 Ocene tveganja za posamezne nesreče	24
3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.....	34
3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.....	44
4. Povzetek ocene	58
4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali na različnih vsebinskih ravneh.....	58
4.2 Povzetek ocene	61
5. Ugotovitve s pojasnili	75
6. Razlaga pojmov, kratic in krajšav	79
7. Viri.....	79
8. Priloge	79
9. Evidenčni list sprememb, dopolnitev in posodobitev	80

1. Uvod

Oceno zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali je izdelala Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje (URSZR). Izdelana je na podlagi Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17).

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je v slovensko zakonodajo leta 2014 najprej prenesla vsebino točke a) prvega odstavka 6. člena Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 347. z dne 20. 12. 2013, str. 924) (v nadaljnjem besedilu: Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite). Točka a) prvega odstavka 6. člena se navezuje na ocenjevanje tveganj za nesreče, s katerim smo pri nas pričeli v letih 2014 in 2015.

Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b) prvega odstavka 6. člena določa tudi pripravo in izpolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni pod nacionalni ravni, v točki c) prvega odstavka istega člena pa še pripravo ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in roke za poročanje Evropski komisiji. V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče opredeljena kot sposobnost države članice ali njenih regij za zmanjšanje tveganj za nesreče, prilagoditev na tveganja ali ublažitev tveganj (vplivov tveganj in/ali verjetnosti nesreč), ugotovljenih v ocenah tveganj za nesreče, na ravni, ki so sprejemljive za posamezno državo članico, torej na opredeljena sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče. Vsebina točke b) in zlasti točke c) prvega odstavka 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je bila v slovensko zakonodajo prenesena z novelo Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite na ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in to na podlagi izpopolnjenega načrtovanja ukrepov za obvladovanje tveganj za nesreče za namene preventive in pripravljenosti (v nadaljnjem besedilu: načrtovanje) in izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Na podlagi Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je Evropska komisija leta 2015 pripravila Smernice za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja (2015/C 261/03; v nadaljnjem besedilu: smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče), katerih namen je državam članicam zagotoviti ne zavezujočo celovito in prožno metodologijo, ki naj bi služila kot pomoč pri ocenjevanju zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Novela Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite iz leta 2017 povzema tudi vse ključne vsebine smernice, ki se nanašajo predvsem na vsebino vprašanj, s katerimi se ocenjujejo zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče na treh področjih in s treh vidikov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali spada med ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče za celotno območje države oziroma za posamezna območja države, kot je določeno v 2.a členu Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu na področju civilne zaščite. Nosilec izdelave ocene Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) oziroma UVHVVR.

Pojav posebno nevarnih bolezni živali lahko povzroči veliko škode ter vsestranske posledice na gospodarskem nivoju, kot tudi v kmetijstvu ali v skupni prehrabetno predelovalni industriji. V dokumentu Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali so že bile predstavljene ugotovitve v zvezi s tveganjem pojava treh pomembnih posebno nevarnih bolezni živali. Preigrani so bili scenariji in posledice pojava slinavke in parkljevke, avirane influence in klasične prašičje kuge. Sam dokument je lahko poleg drugih dokumentov podlaga za številne aktivnosti na več področjih. Predvsem je treba izpostaviti možnosti za načrtovanje in izvajanje ukrepov oziroma za namen preventive in pripravljenosti za obvladovanje tveganja zaradi možnosti pojava posebno nevarnih bolezni živali. Dokument je lahko podlaga za izdelavo ocen ogroženosti in načrtov zaščite in reševanja ob nesreči, razvoju finančnih strategij na področju preventive, ukrepanja, pomoči in odprave posledic pojava bolezni.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali vsebuje vse bistvene elemente vsebine, kot jo za ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče določa Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Uvodni del je namenjen predstavitvi in namenu ocene, v drugem poglavju sledi najprej del o pojavu in posledicah pojava bolezni živali, ki je prevzet iz povzetka Ocene tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali. V drugem poglavju sta predstavljena tudi dva razvida z ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi se lahko obvladuje ali zmanjšuje tveganje za pojav posebno nevarnih bolezni živali do ravni. Prvi razvid je bil pripravljen s strani URSZR za delovanje sistema VPNDN. Drugi razvid je delo UVHVVR in predstavlja ukrepe v pristojnosti delovanja UVHVVR za zmanjšanje morebitnega tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali.

Najpomembnejši del ocene sledi v tretjem poglavju, to je izpolnjen vprašalnik, s katerim je bila ocenjena upravna, tehnična in finančna zmožnost na področju ocenjevanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali ter načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na pojav teh bolezni. Vprašanja so, tako kot določa uredba, v celoti in neposredno prevzeta iz predmetne smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Sledijo povzetek in ugotovitve te ocene. Ocena se zaključuje z razlago pojmov, kratic in krajšav ter navedbo virov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali je usklajena z URSZR in MKGP, s katerimi je UVHVVR največ sodelovala pri izdelavi ocene. Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali je javno dostopna.

Ta verzija Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za za posebno nevarne bolezni živali zamenjuje verzijo 1.0 iz leta 2018.

2. Sprejemljivo tveganje za posebno nevarne bolezni živali

2.1 Posebno nevarne bolezni živali in njihove posledice

Pred vsebinskim delom te ocene najprej sledi zgoščen povzetek ugotovitev iz Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali, ki spada med podlage za izdelavo te ocene.

Uvod in metode

Oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali (AT), verzija 1.0, je izdelala UVHVVR v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje (URSZR). AT je bila izdelana na podlagi Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17). Državna ocena ogroženosti ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali je izdelana zaradi možnega pojava posebno nevarnih bolezni pri živalih, pojava epizootij oziroma panzootij. V letu 2024 je UVHVVR pripravila posodobljeno oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali (AT), verzija 3.0.

Analiza tveganja je proces ugotavljanja verjetnosti, da pride do vpliva nekega tveganja in vključuje vse, od identifikacije tveganja do upravljanja s tveganji. Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je del državne ocene tveganja in je bila oblikovana na osnovi treh scenarijev pojavov bolezni. Glede na težo ukrepov in tveganja, ki imajo lahko razsežnost epidemije, so bili tako pripravljene trije scenariji. Namen ocene je tudi, da se z analizami tveganja ugotovi, kakšne posledice in v kakšnem obsegu lahko pričakujemo ob uresničitvi izbranih oziroma pripravljenih scenarijih tveganja. Ovrednoten je bil vpliv pojava slinavke in parkljevke, aviarnе influence in klasične prašičje kuge.

Narejena je bila kvalitativna analiza tveganja, kjer so bili ovrednoteni vplivi tveganja pojava bolezni vseh treh scenarijev tveganja. Ovrednoteni so bili vplivi na ljudi, gospodarski in okoljski vplivi ter vplivi na kulturno dediščino ter politični in družbeni vplivi. Na podlagi tega smo naredili tudi matrike tveganja za nesreče, ki opredeljujejo intenzivnost posledic in pogostost uresničitve izbranih oziroma pripravljenih scenarijev tveganja za pojav bolezni. Matrike tveganja torej ovrednotijo vpliv v odvisnosti od verjetnosti dogodka. Tako so bile pripravljene tri matrike tveganja za ovrednotenje treh različnih vplivov. Združena matrika tveganja ovrednoti končni vpliv in verjetnost dogodka, pri čemer povzame vse predhodne vplive in jih ovrednoti na eni sami matriki. Pri izdelavi Ocene tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali so bili uporabljeni številni strokovni in poljudni viri ter je bila prvič dopolnjena leta 2016. Za reprezentativni scenarij je bil izbran pojav slinavke in parkljevke, ki predstavlja tudi stroškovno največje breme za državo.

Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali

UVHVVR pri svojem delu pripravlja **tri različne analize tveganja**, ki jih ločimo glede na način priprave, na kurativne in preventivne (izdelana pred ali po pojavu bolezni). Glavni namen **(A) ocene tveganja ob uvozu** je, da objektivno ocenimo možnosti oziroma tveganje za pojav bolezni, povezane z uvozom živali, živalskih proizvodov, krme, genetskega materiala, bioloških in patoloških proizvodov. Za posebno nevarne bolezni živali mora UVHVVR pripraviti tudi **(B) načrte ukrepov ob pojavu teh bolezni**, ki določajo postopke in ukrepe ob pojavu bolezni, shemo delovanja služb, opremo, sredstva, osebje, ki sodeluje ob izvajanju ukrepov, in drugo. Načrti ukrepov so pripravljene za naslednje bolezni: slinavka in parkljevka, bolezen modrikastega jezika, klasična prašičja kuga, aviarna influenza, atipična kokošja kuga, afriška prašičja kuga, konjska kuga, vozličasti dermatitis in vezikularna bolezen prašičev. Ta dokument je namenjen podrobnejši predstavitvi **(C) Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali**, ki je del državne ocene tveganja, ki je bila oblikovana na osnovi treh scenarijev pojavov bolezni. Določena so posamezna merila za vsako vrsto vplivov in verjetnosti dogodka, ki so skupaj ovrednoteni v matrikah tveganja.

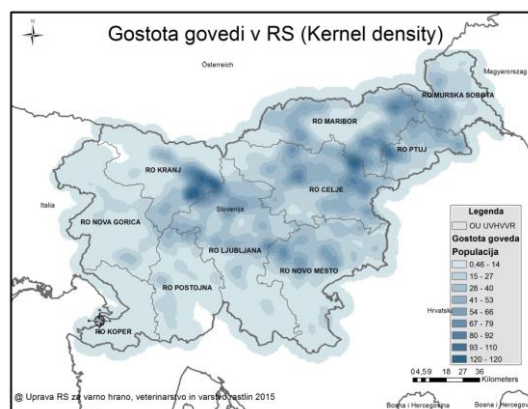
Posebno nevarne bolezni so bolezni uvrščamo med bolezni kategorije A. To so bolezni s seznama Izvedbene uredbe 2018/1882/EU z dne 3. decembra 2018 o uporabi nekaterih pravil za preprečevanje in obvladovanje bolezni za kategorije bolezni s seznama ter o oblikovanju seznama vrst in skupin vrst, ki predstavljajo znatno tveganje za širjenje navedenih bolezni s (UL L 308, 4.12.2018, str. 21–29), ki se običajno ne pojavljajo v Evropski uniji in za katere je treba v primeru njihove potrditve sprejeti takojšnje ukrepe za izkoreninjenje v skladu z Delegirano uredbo 2020/687/EU z dne 17. decembra 2019 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta glede pravil za preprečevanje in obvladovanje nekaterih bolezni s seznama (UL L 174, 3.6.2020, str. 64–139) (v nadaljnjem besedilu DA 2020/687/EU).

V RS se večina teh bolezni doslej še ni pojavila, razen slinavke in parkljevke (1968), klasične prašičje kuge (1992 in 1996), visokopatogene aviarnе influence (2006, 2017, 2020, 2022 - prostoživeče ptice ter 2021, 2023 - prostoživeče ptice, ptice v ujetništvu in perutnina) in atipične kokošje kuge (1991). Tudi v letu 2024 (podatki do maja) so bili ugotovljeni primeri visoko patogene avirane influence pri prostoživečih pticah: večina primerov v občinah okoli Ptujkega jezera in en primer v občini Lendava

Bolezni živali povzročajo biološki agensi in se neposredno oziroma posredno prenašajo z okužene oziroma bolne živali na zdravo, lahko pa tudi na ljudi (zoonoze). Med te bolezni spadajo številne bolezni z zelo različnimi simptomi, velikokrat specifičnimi glede na virulentnost povzročitelja (sposobnost povzročitelja, da povzroči bolezen).

Epidemija pomeni pojav večjega števila primerov bolezni v določenem časovnem obdobju. Epidemija lahko preide tudi v pandemijo, kjer gre za pojav bolezni na globalnem nivoju (npr. na dveh kontinentih) in zajema večjo populacijo. Boljše poznavanje nesreč omogočajo scenariji tveganja, na podlagi katerih skušamo preko analiz tveganja ugotoviti njihove posledice, ki se manifestirajo preko vplivov na ljudi, preko gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov na kulturno dediščino ter političnih in družbenih vplivov. V oceni tveganja so preigrani trije scenariji tveganja za pojav treh posebno nevarnih bolezni živali, ki jih ločimo glede na izbruh bolezni in glede na magnitudo oziroma vpliv / posledic. Ovrednoten je bil vpliv pojava slinavke in parkljevke, aviarne influence in klasične prašičje kuge.

Za poznavanje dinamike širjenja bolezni je treba imeti predstavo tudi o populaciji oziroma gostoti gospodarskih / ekonomskih vrst živali v RS (govedo, drobnica, prašiči, perutnina). Na sliki je primer razporeditve gostote goveda v RS, ki je enakomerno razporejeno po celotnem ozemlju RS, kljub temu pa so večje gostote v severovzhodnem delu RS, v okolici prestolnice in na Območnem uradu UVHVVR Kranj. Podobne razporeditve gostote so bile narejene še za drobnico in prašiče.

Slika 1: Gostota razporeditve goveda v Sloveniji (Kernel density)

Scenariji tveganja

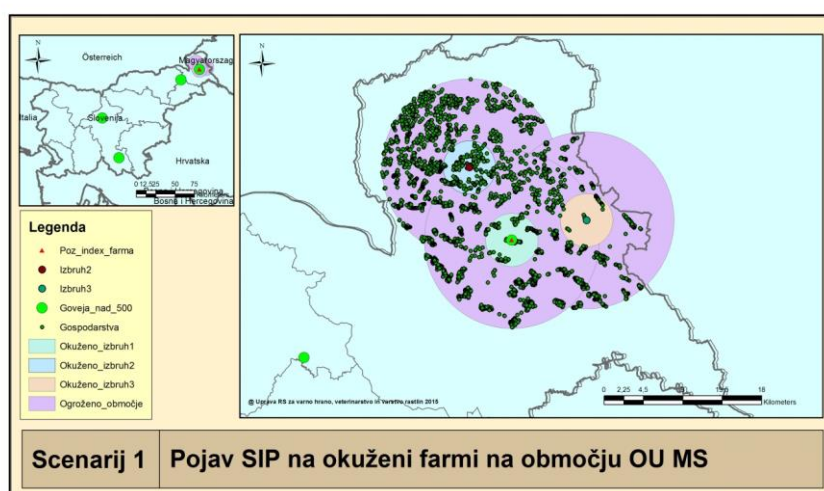
Scenarij tveganja 1 – pojav slinavke in parkljevke

Scenarij tveganja 1 obsega opis izbruha slinavke in parkljevke na območju severovzhodnega dela države, kjer je gostota parkljarjev večja. Slinavka in parkljevka (SIP) je zelo nalezljiva virusna bolezen parkljarjev, predvsem goveda, ovac, koz, prašičev in tudi nekaterih vrst parkljaste divjadi (jelenjadi, srnjadi, divjih prašičev). Bolezen povzroča virus iz skupine Picorna virusov, ki ima sedem podtipov. Najpomembnejši podtipi so O, A in C. Visok pogin se lahko pojavi pri mladih živalih, predvsem jagnjetih in pujskih. Pri odraslih živalih redko pride do pogina. Bolezen povzroča veliko gospodarsko škodo, pri čemer ne gre toliko za neposredne izgube zaradi poginov (dva do pet odstotkov), kot za posredne, med katere štejemo dolgotrajno in bistveno zmanjšano proizvodnjo mleka, zvriganje, rojevanje nevitarnih živali, hujšanje itn. Ker gre predvsem za ekonomsko bolezen, pomeni poleg neposrednih škod (ukrepi na okuženem gospodarstvu, na okuženem in ogroženem območju) veliko težavo prepoved trgovanja, prav tako pa se lahko kot posledica odstranjevanja trupel usmrčenih in

poginulih živali pojavijo okoljske težave. RS je skladno z določili Zoosanitarnega kodeksa Svetovne organizacije za zdravje živali (WOAH) sicer država, prosta SIP brez cepljenja (zadnji izbruh sega v leto 1968).

Značilni znaki bolezni so visoka telesna temperatura, ki jo spremlja potrtost, neješčnost in nenaden padec mlečnosti pri govedu. Sledi pojav mehurčkov po jeziku, ustnicah, dlesnih, dentalni plošči, nosnicah, koži nad parklji in med njimi, po seskih itn. Mehurčki v 24 urah popokajo in pustijo za sabo boleče razjede. Pri hudih okužbah lahko pride do luščenja sluznice jezika. Razjede po ustih privedejo do povečanega izločanja sline, cmokanja in oteženega hranjenja. Poškodbe na parkljih privedejo do akutne šepavosti, zavračanja gibanja, sekundarne infekcije pa lahko povzročijo resne poškodbe globinskih tkiv parkljev. Zelo hitro pride tudi do izgube telesne mase. Poškodbe na seskih lahko vodijo v vnetje vimena.

Scenarij tveganja opisuje izbruh v začetku poletja na gospodarstvu z intenzivno rejo goveda. Lastnik gospodarstva, ki redi 655 glav govedi, šest prašičev in sedem glav drobnice, je v začetku julija kupil 45 telet iz Bolgarije. Dva dni po vhlevitvi so se pri živalih pojavili značilni klinični znaki bolezni. Ukrepi lokalnega veterinarja, ki je posumil na SIP, med drugim vključujejo prepoved premikov živali in proizvodov s sumljivega gospodarstva ali nanj, omejitve gibanja ljudi oziroma živali in prepoved odvoza trupel živali. Do prihoda strokovne skupine, ki jo je aktiviralo Državno središče za nadzor bolezni (DSNB), je veterinar ostal na gospodarstvu. Epizootiološka poizvedba je pokazala, da nekaj telet izvira iz Turčije, kjer je ta bolezen endemična. Z ilegalno ladijsko pošiljko iz Turčije so bila v Burgas (Bolgarija) pripeljana tri teleta, ki še niso kazala znakov bolezni. Vhlevljena so bila z drugimi živalmi iz Bolgarije, ki so se zbirale za nadaljnji transport po EU. Glede na podatke je tovornjak iz Bolgarije pripeljal v RS skupno 50 živali, 45 jih je dostavil na omenjeno gospodarstvo, dve pošiljki sta odšli na dve drugi gospodarstvi (kontaktni gospodarstvi).

Slika 2: Pojav SIP na območju Pomurja in Madžarske

V RS so bila ugotovljena tri žarišča (izbruhi) bolezni. Prvi izbruh je bil označen kot Izbruh 1, sledila sta sočasno še dva (Izbruh 2 in Izbruh 3) na drugih dveh gospodarstvih. Na vseh treh gospodarstvih so bili odvzeti vzorci in poslani v laboratorij Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani. Bolezen je bila potrjena, zato so bili uvedeni ustrezni ukrepi. Okrog omenjenih gospodarstev sta bili določeni še okuženo (polmer najmanj tri kilometre) in ogroženo območje (polmer najmanj 10 kilometrov). Na okuženem območju je 406 gospodarstev, na ogroženem pa 3081. Na skupno 3487 gospodarstvih redijo 11.006 govedi, 44.173 prašičev in 1805 glav drobnice. Poleg drugih ukrepov določa zakonodaja tudi neškodljivo odstranjevanje trupel poginjenih in usmrčenih živali. Od potrditve posebno nevarne bolezni živali (SIP) se ukrepi za preprečevanje širjenja in izkoreninjenje izvajajo še vsaj 30 dni od pojava bolezni. Na treh okuženih gospodarstvih je skupno 690 živali, ki jih je treba usmrtiti in neškodljivo odstraniti v predelovalnem obratu. Po pojavu bolezni in vseh ukrepov (čiščenje, razkuževanje, vzpostavitev dezbarier, nadzor) je treba ponovno pridobiti status države proste bolezni, kar traja najmanj 12 mesecev po zadnjem pojavu bolezni.

Dogodek je del scenarija za najslabši možen primer, saj bolezni v RS ni bilo že nekaj časa (1968). SIP spada med posebno nevarne bolezni živali, za katere velja, da je treba sum nemudoma javiti na UVHVVR, kjer generalni direktor skliče Državno središče za nadzor bolezni (DSNB). UVHVVR ima izdelan Načrt ukrepov ob pojavu SIP, ki določa ukrepe ob pojavu SIP. Primerjavo za razumevanje poteka bolezni, ki se pojavi v naivni populaciji (populacija, kjer so vse živali dovzetne), lahko iščemo v pojavu SIP v Angliji (VB, 2001) in na Nizozemskem istega leta.

Scenarij tveganja 2 – pojav aviarnе influence

Scenarij tveganja 2 opisuje izbruh visokopatogene aviarnе influence (HPAI), predpostavka je, da je prišlo do pojava bolezni pri perutnini na Pohorju. Aviarno influenco (AI) povzročajo virusi influence tipa A, ki spadajo v družino *Orthomyxoviridae*. Znotraj te družine poznamo tri tipe virusov: A, B in C, vendar le virusi tipa A okužijo ptice. Glede na njihovo virulentnost jih razvrščamo v zelo virulentne (visoko patogeno AI – HPAI) in nizko virulente viruse (nizko patogeno AI – LPAI). Okužene živali izločajo virus prek nosnic, ustne oziroma kljunske votline, konjunktiv in kloake, tudi še pred pojavom kliničnih znakov oziroma v ob okužbah vodne perutnine, tudi če so le klicenosci. Virus se prenaša z neposrednim stikom med dovzetnimi vrstami ali pa prek kontaminiranih površin oziroma hrane. Vertikalni prenos je mogoč le pri kontaminaciji jajčne lupine in jajčne vsebine. Veljavna teorija je, da prostoživeče ptice prenesejo na domačo perutnino nizko patogene seve, ki lahko postanejo bolj ali zelo patogeni in tako povzročijo HPAI. Pomemben faktor pri prenosu HPAI-virusov je človek, saj pri nepazljivosti oziroma nevednosti lahko razširi virus že s svojo obleko, čevlji, opremo, krmo ali

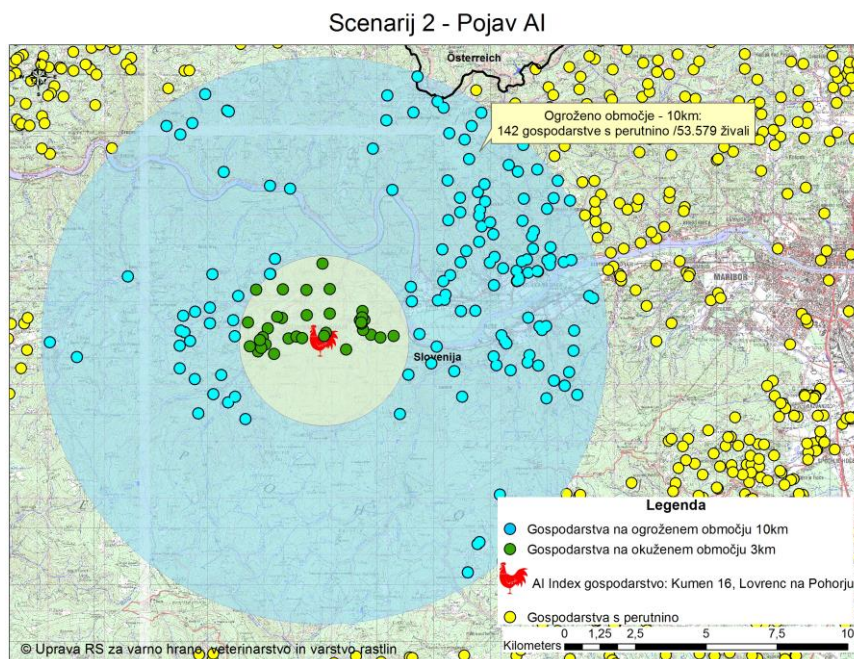
vozili (neupoštevanje biovarnostnih ukrepov). Običajno se virus širi med osebkami istih ali sorodnih vrst, kot je znano, pa je prenos virusa mogoč tudi s ptic na sesalce in tudi ljudi ali obratno. Bolezen poteka v akutni obliki in večina živali zelo hitro pogine, preživele pa je treba usmrtiti in neškodljivo uničiti, zaradi česar se rejci perutnine soočajo z velikimi izgubami. Posredne posledice se kažejo v izgubah zaradi prepovedi trgovanja, zmanjšanem povpraševanju ljudi po perutninskem mesu in izdelkih, omejenem turizmu itn.

Klinični znaki aviarnе influence so različni: prizadet je lahko dihalni, prebavni, reprodukcijski ali živčni sistem. Najbolj očiten znak je velik pogin, tudi do 100-odstotni. Pri akutni obliki se lahko pri živalih pokažejo živčni znaki, kot so ataksija, tresenje glave in vratu, tortikolis, težko stojijo, so neaktivne in se manj oglašajo. Pojavi se potrtost, zmanjšata se ješčnost in poraba vode, pri nesnicah pade nesnost, pojavijo pa se lahko tudi edem podkožja glave, cianoza kože na glavi in na nogah, kihanje, kašljanje, izcedek iz nosnic, konjuktivitis, sinusitis.

V literaturi se je pojem AI prvič pojavil že leta 1878. Prvotno se je imenovala kokošja kuga, a so jo pozneje preimenovali v visoko patogeno AI (HPAI). Izbruhi v zadnjem obdobju, ko se je virus razširil po vsej Aziji, delno tudi v Evropo, Afriko in Severno Ameriko ter prizadel več kot 60 držav, so povzročili izgubo več sto milijonov ptic. Vloga prostoživečih ptic pri širjenju bolezni je bila pogosto omenjena, je pa res, da tudi domača perutnina vpliva na širjenje bolezni. Glede na naravo bolezni in na dejstvo, da gre za potencialno zoonozo, pojav AI glede na velikost vplivov in verjetnosti pomeni srednje tveganje.

Pri sistematičnem nadzoru bolezni pri prostoživečih pticah je bila bolezen ugotovljena v severovzhodnem delu države, na območju, ki ga pokrivata OU UVHVVR Ptuj in Maribor. Na tem območju je večja gostota gojene perutnine. Do prvega dejanskega pojava bolezni v RS je prišlo pozimi leta 2006 pri poginjenih labodih na porečju reke Drave. UVHVVR je skladno s stanjem na terenu in glede na visoko tendenco širjenja bolezni izdala rejcem na območju visokega tveganja navodila za preprečevanje vnosa okužbe v rejo. Tako so morali rejci zagotoviti ustrezno pitno vodo in krmo, zagotoviti so morali higieno ter omejiti nepotrebne stike z živalmi in ljudmi.

UVHVVR ima izdelan Načrt ukrepov ob pojavu HPAI, ki določa ukrepe ob njenem pojavu. Prav tako sta pomembna tudi zagotavljanje ukrepov biovarnosti na gospodarstvih, osveščanje vseh deležnikov in upoštevanje predpisov za uvoz in trgovanje.

Slika 3: Prikaz scenarija » s pojavom Aviarnе influence na območju Pohorju

Kljub temu pojava bolezni ni mogoče izključiti na drugih območjih, kot npr. v drugem scenariju tveganja, po katerem je prišlo do pojava bolezni pri perutnini na Pohorju (Lovrenc na Pohorju, slika). Na gospodarstvu, na katerem je bil potrjen pojav, je bila perutnina v stiku s prostoživečimi pticami. Vsa perutnina (15 živali) je bila usmrčena in neškodljivo uničena šesti dan po potrditvi prvega primera. Sledili sta predhodno čiščenje in razkuževanje na okuženem gospodarstvu. Ukrepi so bili dokončno ukinjeni 30 dni po koncu čiščenja in razkuževanja okuženega gospodarstva, to je 40. dan od pojava. Skupno je bilo zajetih na okuženem (polmer tri kilometre) in ogroženem območju (polmer 10 kilometrov) 178 gospodarstev s perutnino, na katerih je rejanih 54.366 živali.

V RS se HPAI od 2020 pojavlja vsako leto pri prostoživečih pticah, zabeležili pa smo tudi izbruhe pri pticah v ujetništvu (ZOO) in pri perutnini.

Pri perutnini smo do sedaj zabeležili dva izbruha (2021 in 2023). Leta 2021 je bila AI potrjena v manjši dvoriščni reji perutnine (100 živali). Izvedeni so bili vsi predpisani ukrepi (usmrtitev vse perutnine na okuženem gospodarstvu, neškodljiva odstranitev trupel, čiščenje in razkuževanje, določitev zaščitnega in ogroženega območja, omejitve premikov itd.). Leta 2023 je bila prisotnost virusa AI ugotovljena v prosti reji kokoši nesnic (cca 1000 živali). Odrejeni so bili ukrepi v skladu z Uredbo 2016/429/EU in DA 2020/687/EU in sicer: usmrtitev vse perutnine na okuženem gospodarstvu, neškodljiva odstranitev trupel, čiščenje in razkuževanje, določitev zaščitnega in ogroženega območja, omejitve premikov itd.

Ker ni bilo potrjenega nobenega novega izbruha pri perutnini, se je RS v skladu z določbami Poglavja 1.6 in člena 10.4.6. Kodeksa za zdravje kopenskih živali, WOAH proglasila za državo, prosto HPAI (samodeklaracija).

Scenarij tveganja 3 – pojav klasične prašičje kuge

Tretji scenarij tveganja je pojav klasične prašičje kuge (KPK). Gre za posebno nevarno virusno bolezen živali, ki prizadene domače in divje prašiče. KPK povzroča virus, ki spada med pestivirusne iz družine Flaviviridae. Prašiči izločajo virus z vsemi izločki, zlasti s slino, urinom in fecesom. Različni sevi virusa se širijo različno hitro. Praviloma se bolj virulentni sevi širijo hitreje in povzročajo višjo obolevnost. Smrtnost lahko doseže 90 odstotkov. Virus se med rejami širi na različne načine. Med najpogostejše spada nakup prašičev v inkubaciji ali trajno okuženih. Pomemben je tudi prenos s prašičjim mesom in izdelki ter pomijami. Bolezen lahko prenašajo tudi ljudje, predvsem kmetje in veterinarji, z obutvijo, obleko in opremo. Mogoč je prenos virusa s krvososnimi insekti in vetrom, vendar je ta način manj pogost. Tudi divji prašiči so možen vir infekcije za domače prašiče. RS je skladno z določili Zoosanitarnega Kodeksa Svetovne organizacije za zdravje živali (WOAH) država prosta KPK (zadnji izbruh bolezni sega v 1996).

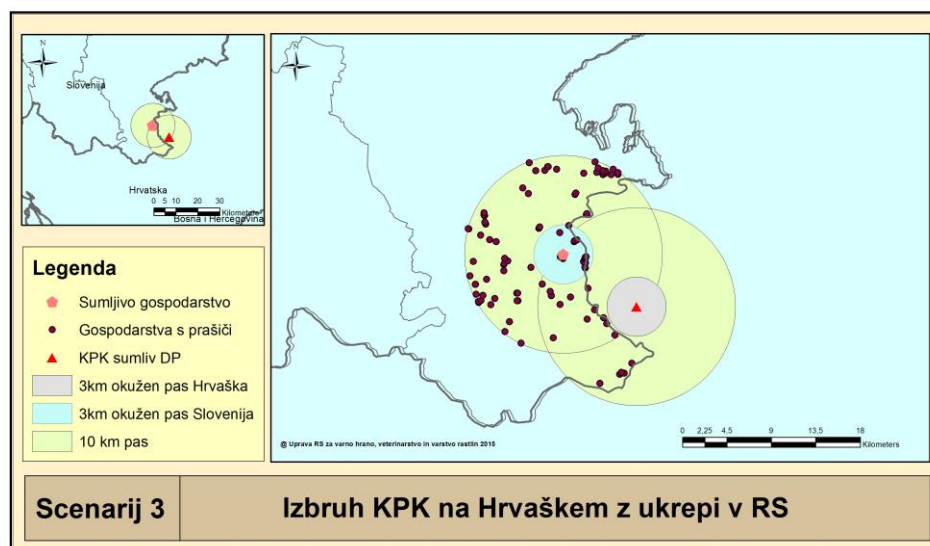
Pujski lahko poginejo v perakutni fazi brez kliničnih znamenj, vendar je najpogostejša akutna oblika. Prizadeti prašiči so potrti, ne jedo, se neradi gibljejo, če jih prisilimo h gibanju, jih zanaša v zadnjem delu, ležijo in tiščijo se skupaj, kot da jih zebe. Najprej se pojavi povišana telesna temperatura. V začetku se pojavlja zaprtje, ki mu sledita driska in bruhanje. Pozneje se pojavi difuzna hiperemija in rožnato obarvanje kože po trebuhu. Pojavlja se konjunktivitis. Veke so včasih zlepljene zaradi posušenega gnojnega izcedka. Živčna znamenja so pogosta tudi v začetnih stadijih bolezni. Gibanje v krogu, tresenje mišic in krči so najpogostejši. Smrt nastopi navadno sedem do 15 dni po začetku bolezni. Pri nizko virulentnih sevih so znaki manj izraženi. Pri kronični obliki je inkubacija daljša, pojavljajo se kožne spremembe v obliki alopecije, dermatitisa, rožnatih sprememb po koži trebuha. Pri brejih svinjah lahko pride do dviga temperature, zvriganja, majhnih gnezd, mrtvorojencev in nenormalnosti pri pujskih.

Za ugotovitev vzroka je treba opraviti epidemiološko analizo. Pomembno je zgodnje odkrivanje bolezni z ugotovitvijo prvega primera (index case). Inkubacijska doba je običajno od pet do 10 dni (mogoč razpon pa je od dveh do 30 dni), po njej nastopijo klinična znamenja bolezni. Določitev tega obdobja je ključna za odkrivanje poteka bolezni. Pri perakutni obliki nastopi smrt v štirih do osmih dneh po infekciji, pri akutni obliki v devetih do 19 dneh, pri kronični obliki pa 30 do 95 dni po začetku bolezni. Virus izločajo prašiči že v inkubaciji, ko še ne kažejo kliničnih znakov, klinično bolne živali in prašiči, ki so kongenitalno inficirani. Ko prašiči po okužbi

pridobijo specifična protitelesa, praviloma virusa ne izločajo več. Živali, ki zbolijo za kronično obliko bolezni, širijo virus kontinuirano ali intermitentno. Virus lahko kontinuirano širijo na videz zdravi prašiči brez kliničnih znamenj ali brez specifičnih protiteles (intrauterino okuženi pujski).

Scenarij tveganja 3 opisuje pojav KPK pri domačih prašičih na območju sosednje države. Leta 2007 je bil namreč v resnici zabeležen izbruh KPK na Hrvaškem v kraju Pušćine, ki je od slovenske meje oddaljen približno šest kilometrov. Ogroženi desetakilometrski pas je segal tudi v nekatera naselja v RS. Med drugimi primeri izbruha te bolezni po svetu sta tudi izbruh na Nizozemskem (januarja 1997) in na vzhodu Anglije (avgusta 2000).

Ukrepi nadzora in omejevanja širjenja bolezni glede na vsebino tega scenarija tveganja segajo tudi na območje jugovzhodnega dela države. Po izbruhu bolezni se poleg ukrepov na okuženem gospodarstvu določita tudi okuženo in ogroženo območje ter ukrepi na teh območjih. V omenjeni situaciji (pojav bolezni v sosednji državi) se v RS določita okuženo in ogroženo območje, vendar se v tem primeru izbruh KPK šteje kot nizko tveganje. Zaradi narave bolezni in tendence širjenja je to izredno nevarna bolezen, ki povzroča gospodarsko in politično škodo. Na območju jugovzhodnega dela RS prašičereja ne predstavlja najpomembnejše živinorejske panoge, vendar so posledice odrejenih ukrepov kljub temu zelo velike. Če bolezni ni mogoče omejiti, lahko pride do izbruhov tudi na preostalih območjih države, saj ima bolezen veliko tendenco širjenja. Na naslednji sliki je izris okuženih in ogroženih območij. Na skupno 2011 gospodarstvih redijo 34.610 prašičev.

Na podlagi vseh treh scenarijev tveganja je bila izdelana analiza tveganja in vrednoteni so bili vplivi na ljudi, gospodarski in okoljski vplivi ter vplivi na kulturno dediščino ter politični in družbeni vplivi. Pri ugotavljanju političnih in družbenih vplivov so bili ocenjeni oziroma

upoštevani vplivi na delovanje državnih organov, vplivi na delovanje pomembnih infrastrukturnih sistemov, psihosocialni vplivi in finančna stabilnost.

Za reprezentativni scenarij tveganja je bil določen Scenarij tveganja 1, ki vsebuje pojav SIP. Ta predstavlja tudi stroškovno največje breme za državo, če se pojavi. V matrikah tveganja je vpisan s poševno pisavo. Po izračunih stroškov bi zajezitev in sanacija izbruha SIP glede na vsebino scenarija tveganja zahtevala približno tri milijone evrov stroškov in škode.

Za vse tri scenarije tveganja je bilo ocenjeno, da je verjetnost njihove pojavitve v razponu od pet do 25 let, kar ustreza četrti stopnji verjetnosti glede na merila za ovrednotenje verjetnosti za nesrečo. Pri dveh scenarijih tveganja (SIP in KPK) ni bilo ugotovljenih vplivov na ljudi, glede višine političnih in družbenih vplivov pa so bili vsi trije scenariji tveganja uvrščeni v stopnjo 2, kar ni skrb vzbujujoče. Za višino gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov na kulturno dediščino je bilo ugotovljeno, da škoda in stroški še zdaleč ne bi presegali višine 100 milijonov evrov, kar vse tri scenarije tveganja uvršča v najnižjo, prvo stopnjo teh vplivov.

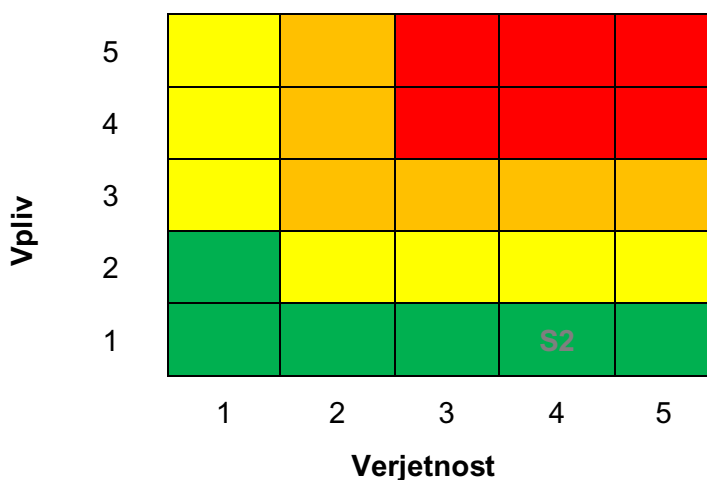
Vsi trije scenariji in analize tveganja so bili ocenjeni kot srednje zanesljivi.

Matrike tveganja za pojav posebno nevarnih boleznih živali

Matrika 1 – Vpliv na ljudi

Za uvrstitev v matriko tveganja je bila upoštevana tista vrednost, ki je dosegla najvišjo stopnjo vpliva glede na usklajena merila za ovrednotenje vplivov na ljudi. Vplivi na ljudi so se ocenjevali, a vendar samo v primeru scenarija 2, zato je prikazan samo scenarij 2 (**S2**).

M1 – vplivi na ljudi

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

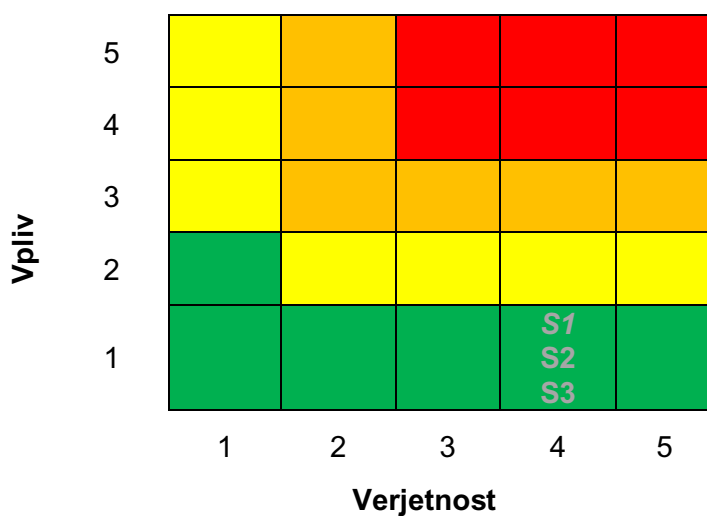
STOPNJE TVEGANJA	
■	zelo velika
■	velika
■	srednja
■	majhna

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
razmeroma zanesljiva	črna
srednje zanesljiva	temno siva
razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

Matrika 2 – Gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino

Dobljena vrednost (v evrih) je bila primerjana z ustreznim merilom gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov na kulturno dediščino in nato uvrsti v ustrezno polje ustrezne matrike.

M2 – Gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
■	zelo velika
■	velika
■	srednja
■	majhna

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
razmeroma zanesljiva	črna
srednje zanesljiva	temno siva
razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

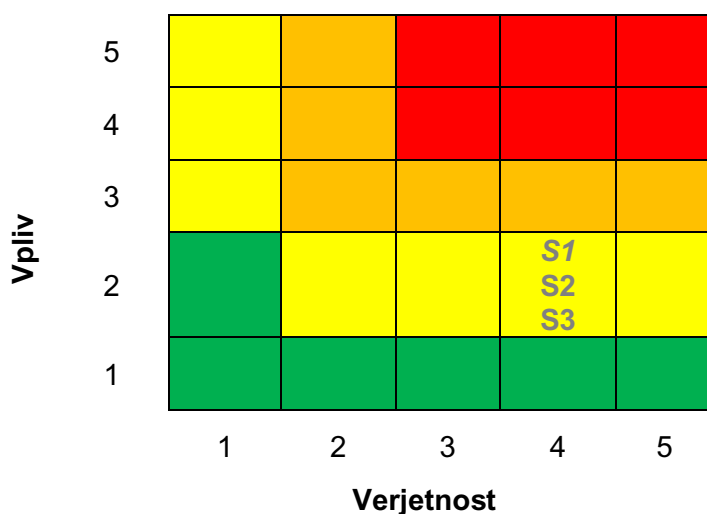
Matrika 3 – Politični in družbeni vplivi

Najprej se ugotavlja stopnja posameznih vplivov v okviru političnih in družbenih vplivov. Upoštevani so vplivi na delovanje državnih organov, vplivi na delovanje pomembnih infrastrukturnih sistemov, psihosocialni vplivi in finančna stabilnost. Ugotovljeni vplivi so bili majhni.

Preglednica: Preglednica za predstavitev posameznih vplivov scenarijev tveganja

Scenarij in analiza tveganja	Izračunana vrednost vpliva (samo za politične in družbene vplive)	Stopnja vpliva	Stopnja verjetnosti
Scenarij 1 SIP in analiza tveganja 1	$(2+2)/2$; 0; 3; $(1+1+2)/3$; 0; 1; 2 2; 1,33; 1; 2	$6,33/4=1,58=2$	4
Scenarij 2 AI in analiza tveganja 2	$(2+2)/2$; 0; 3; $(3+1+2)/3$; 0; 1; 2 2; 2; 1; 2	$7/4=1,75=2$	4
Scenarij 3 KPK in analiza tveganja 3	$(2+2)/2$; 0; 3; $(1+1+2)/3$; 0; 1; 2 2; 1,33; 1; 2	$6,33/4=1,58=2$	4
Reprezentativni scenarij in analiza tveganja (Scenarij 1 SIP)	$(2+2)/2$; 0; 3; $(1+1+2)/3$; 0; 1; 2 2; 1,33; 1; 2	$6,33/4=1,58=2$	4

M3 – politični in družbeni vplivi

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
Red	zelo velika
Orange	velika
Yellow	srednja
Green	majhna

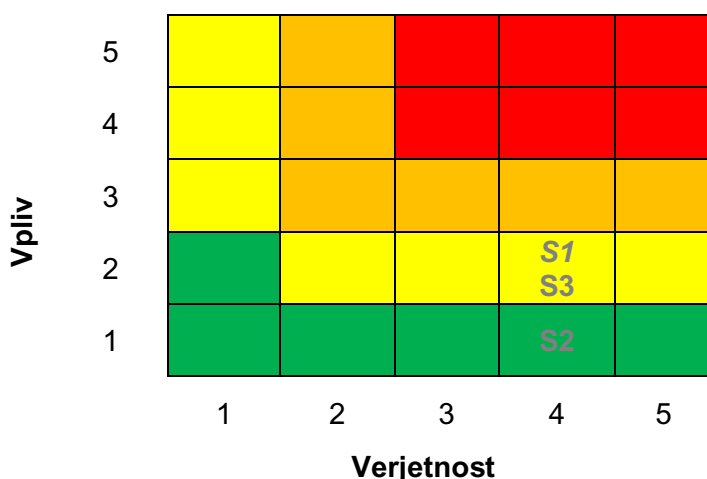
ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
razmeroma zanesljiva	črna
srednje zanesljiva	temno siva
razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

Matrika 4 – Matrika tveganja z združenim vplivom

Matrike tveganj za nesreče omogočajo tudi združevanje med seboj vsebinsko nekompatibilnih vsebin preko prikazovanja združenih vplivov, katerim so bili ob upoštevanju meril za ovrednotenje tveganja predhodno enotno določene stopnje. Takšen način se uporabi za prikaz skupnega (povprečnega) vpliva posameznih analiz tveganja (na podlagi scenarijev tveganja) v ocenah tveganja za posamezne nesreče ter za prikaz skupnih (povprečnih) vplivov tveganj v državni matriki tveganj (na podlagi reprezentativnih analiz vseh obravnavanih tveganj, katerim so podlaga reprezentativni scenariji tveganj).

Matrika tveganja z združenimi vplivom

M4

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
Red	zelo velika
Orange	velika
Yellow	srednja
Green	majhna

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
razmeroma zanesljiva	črna
srednje zanesljiva	temno siva
razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

2.2 Razvidi

V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b) prvega odstavka 6. člena Evropska komisija določa izpopolnitev priprave in načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, ki se naj bi manifestirala prek ustreznega načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na določeno nesrečo, s katerimi se lahko zmanjšuje njene vplive in/ali verjetnost.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite tega določila ni neposredno prenesla v nacionalno zakonodajo. Pač pa so v ta namen v uredbi z 18.a členom predpisani razvidi, ki vsebujejo enovit in strnjen pregled ukrepov za preventivo in pripravljenost, z načrtovanjem in izvajanjem katerih se lahko v trajnem oziroma dologoročnem procesu zmanjšuje vplive (posledice) in/ali verjetnost nesreč do sprejemljivih tveganj za nesreče, če so bila oblikovana.

Z razvidi se torej ne posega v vsebino načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v pristojnosti ministrstev, temveč pomenijo enovit prikaz teh ukrepov za nesreče, s čemer je olajšana tudi sama izdelava ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Razvidi praviloma vsebujejo:

1. naziv nesreče, nosilca, ocenjevalno obdobje,
2. predstavitev, ki vsebuje ukrepe za preventivo in pripravljenost (naziv ukrepov, opis ukrepov, cilje ter prioritete ukrepov),
3. načrtovanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, časovnico ukrepov (roki, faze), sodelovanje javnosti (opis), stroške načrtovanje ukrepov, finančne in materialne vire za načrtovanje ukrepov in prioritete ukrepov,
4. Izvajanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, opis izvajanja ukrepov, finančne in materialne vire za izvajanje ukrepov in prioritete ukrepov,
5. Druge vsebine, ki vsebujejo predvsem nova spoznanja in vrednotenje sprememb.

Parcialne razvide na področju posebno nevarnih boleznih živali za potrebe te ocene sta izdelala URSZR (za področje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami; v nadaljnjem besedilu: VPNDN) in UVHVVR (za področje ukrepi pred posebno nevarnimi boleznimi živali). Tako sta bila pripravljena dva področna razvida in identificiranih 13 ukrepov za preventivo in pripravljenost. Pet ukrepov je s področja VPNDN, osem pa jih je identificirala UVHVVR.

V večini primerov gre za ukrepe za pripravljenost, s katerimi se izboljša delovanje sistema ob pojavu bolezni. Kar se tiče sistema s področja VPNDN je URSZR identificiral pet naslednjih ukrepov:

- Ocene ogroženosti – izdelava državne ocene ogroženosti za pojav posebno nevarnih bolezni živali, po potrebi bi lahko bila izdelana tudi ocena ogroženosti na lokalni ravni,
- Načrtovanje in izvajanje zaščite in reševanja – sem sapda izdelava načrtov zaščite in reševanja na državni in lokalni ravni,
- Organiziranje in opremljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč - zagotavljanje operativne pripravljenosti sil za zaščito, reševanje in pomoč na lokalni, regijski in državni ravni,
- Usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč - Izobraževanje in usposabljanje skladno z letnim načrtom izobraževanja in usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami poteka v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu in v enotah Pekre, Sežana in Logatec. Usposablajo se pripadniki različnih sil za zaščito, reševanje in pomoč, štabov civilne zaščite, delavci v centrih za obveščanje, preostali javni uslužbenci s področja zaščite in reševanja, pripadniki Slovenske vojske in drugi. Sem sodi tudi spreminjanje oziroma prenova izobraževalnih vsebin ter uvajanje novih programov usposabljanja,
- Načrtovanje in izvajanje vaj - načrtovanje in izvajanje vaj v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na vseh ravneh.

UVHVVR je definirala osem ukrepov, ki se nanašajo na preventivo in pripravljenost:

- Preventivno cepljenje - Preventivno cepljenje za različne bolezni je namenjeno zaščititi populacije z dvigom čredne imunosti na državni ravni. S tem je onemogočeno nekontrolirano širjenje bolezni živali med populacijo,
- Spremljanje bolezni živali - monitoring na določene bolezni - Monitoring in nadzor na določene bolezni živali je namenjen preventivnemu odkrivanju; primer takega nadzora so pasivni in aktivni nadzor ter nadzorni klinični pregledi; v sklopu spremljanja bolezni živali se izvajajo tudi vzorčenje in diagnostične preiskave,
- Ocena tveganja - ocena nevarnosti in tveganja za vnos posebno nevarne bolezni živali z analizo podatkov (spremljanje prijav bolezni v informacijskih sistemih EU in globalno), ki se izvaja z namenom določitve stopnje tveganja za vnos v državo in morebitno širjenje posebno nevarne bolezni živali med populacijami gojenih in divjih živali; na podlagi stopnje,

- Ozaveščanje in poročanje - za boljšo ozaveščenost vseh deležnikov pripravljamo informacijske materiale (letaki, zgibanke, plakati), radijske in TV oglase ter spletne vsebine; informiranje splošne in strokovne javnosti o stanju glede pojavnosti bolezni živali v obliki tedenskih in mesečnih poročil (objavljena na spletni strani UVHVVR), obveščanje sosednjih držav in Evropske komisije preko sistema ADIS (informacijski sistem za bolezni živali) ter obveščanje na globalni ravni preko sistema WAHIS (svetovni informacijski sistem za zdravje živali),
- Politike in upravljanje virov - oblikovanje strategij in sprejetje ustrezne zakonodaje z namenom jasne opredelitve postopkov, nalog in kompetenc vseh deležnikov,
- Obveščanje in komunikacija - razumljivo, pravočasno in primerno obveščanje splošne in strokovne javnosti glede posamezne bolezni in morebitnih sprejetih preventivnih ukrepov, s ciljem, da dosežemo primeren odziv javnosti,
- Izobraževanje/Usposabljanje - Izobraževanje in usposabljanje poteka v skladu z letnim načrtom usposabljanja; usposabljanja so namenjena veterinarjem praktikom in uradnim veterinarjem, kakor tudi ostalim zaposlenim kadrom, ki se morajo takega izobraževanja udeležiti; izobraževanja so v obliki simulacijskih vaj, lahko tudi eno ali večdnevni delavnici doma oziroma v tujini. Tematika je zelo različna, saj so pokriti različni spektri delovanja UVHVVR,
- Načrti ukrepov za posamezne posebno nevarne bolezni – načrti ukrepov in sistem delovanja v primeru pojava bolezni poteka po predpisanem postopku – od suma bolezni, do diagnostike in potrditve bolezni. Predpisana je shema delovanja, pristojnosti in odgovornosti vpletenih.

Oba razvida sta v prilogi te ocene.

2.3 Sprejemljivo tveganje za pojav posebno nevarnih bolezni živali

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje 18.c člen Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki za državo predstavlja še sprejemljive izgube prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo. Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče za državo vsebuje še sprejemljive/o:

- Vplive na ljudi (število mrtvih, število ranjenih ali bolnih, število trajno preseljenih),
- Višino škode, kot je določena z gospodarskimi in okoljskimi vplivi in vplivi na kulurno dediščino v ocenah tveganja za posamezne nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru teh vrst vplivov),

- Stopnjo političnih in družbenih vplivov nesreče (ali s posameznih vsebin v okviru vrste teh vplivov, če je tako bolj smiselno),
- Verjetnost nesreče, če je mogoče.

Raven sprejemljivega tveganja za nesreče, ki je praviloma oblikovana za vsako nesrečo posebej, je lahko precej odvisna tudi od razvojnega položaja in gospodarske in finančne pomoči države oziroma od višine sredstev, ki se jih lahko nameni za ukrepe, s katerimi je posledice in/ali verjetnost določene nesreče mogoče zmanjšati, pa tudi od drugih dejavnikov kot so npr. ustrezen sestav, zmogljivosti in razpoložljivosti strokovnih in operativnih služb ipd.

Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev. To pomeni, da brez opredelitve sprejemljivega tveganja za nesreče ni mogoče ustrezno vsebinsko in časovno ustrezno prilagoditi oziroma dolgoročno ustrezno izpopolniti načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, da bi te cilje (zmanjšanje vplivov tveganja in/ali verjetnosti nesreče) lahko dosegli.

Sprejemljivo tveganje za pojav posebno nevarnih boleznih živali v okviru te ocene ni bilo oblikovano. Take prakse niso poznane tudi v drugih državah, kar se tiče posebno nevarnih boleznih živali. Na pojav posebno nevarnih boleznih živali namreč vpliva mnogo dejavnikov, tudi takšni, na katere ni mogoče vplivati. Poleg tega so bile v Oceni tveganja za pojav posebno nevarnih boleznih živali ugotovljeni vplivi razmeroma nizki in kot takšni, vsaj glede na vplive in verjetnost drugih nesreč, ne problematični. Kar pa se tiče pojava posebno nevarnih boleznih živali, verjetnosti teh boleznih ni mogoče zmanjšati, ker ni odvisna samo od nas, ampak od okolice in drugih sprememb (npr. podnebnih).

Navedeno pa še pomeni, da z ukrepi za preventivo in pripravljenost tveganja za pojav posebno nevarnih boleznih živali ni mogoče obvladovati ali zmanjševati.

Kakšni so vplivi tveganja in verjetnost pojava boleznih v RS, je bilo ugotovljeno v Oceni tveganja v sklopu treh scenarijev za pojav posebno nevarnih boleznih živali oziroma v pripadajočih analizah tveganja. Rezultati analiz teh scenarijev tveganja (tako konkretni kot ovrednoteni prek meril tveganja in prikazani v matrikah tveganja) so predstavljeni v poglavju 2.1 te ocene.

Z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost se lahko v odvisnosti od tveganja zmanjšujejo tako vplivi tveganja kot verjetnost nesreče.

3. Ocena upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali

Tretje poglavje ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali je najboljše in najpomembnejši del. V tem delu ocene država odgovarja na 51 vprašanj, odgovori na ta vprašanja pa opredeljujejo stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali iz upravnega, tehničnega in finančnega vidika.

Vprašanja, ki so neposredno prevzeta iz Smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganja za nesreče, ki jo je Evropska komisija sprejela avgusta leta 2015, niso uporabna le za področje posebno nevarnih bolezni živali, temveč tudi za druge nesreče.

Pri prvem vsebinskem sklopu, ki zajema ocenjevanje tveganja za posebno nevarne bolezni živali, je glavnino odgovorov pripravil UVHVVR. Pri ostalih dveh vsebinskih sklopih je več odgovorov za področje sistema VPNDN pripravila tudi URSZR.

Ocena ravni za posamezne odgovore je lahko naslednja:

n.r. – vprašanje v zvezi z zmožnostmi ni relevantno,

1 – zmožnosti veljajo za relevantne – dejavnosti se še niso pričele (zmogljivosti niso ugotovljene),

2 – zmožnosti so ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek,

3 – zmožnosti so bile razvite na ključnih področjih,

4 – zmožnosti so integrirane in se izboljšujejo.

Najslabša ocena v zvezi s posameznim vprašanjem je torej 1, najboljša pa 4, odgovor n. r. pa pomeni, da vprašanje za določeno nesrečo ni relevantno. Višja ocena torej predstavlja boljši rezultat. Obstaja tudi možnost, da se na določena vprašanja ne ali ne more odgovoriti.

Zaradi narave vprašanj so odgovori nanje večinoma splošni in se nanašajo na večino ukrepov za preventivo in pripravljenost, uvrščenih v področne razvide iz prejšnjega poglavja. Kjer pa se vprašanja nanašajo na ožje usmerjene vsebine, so odgovori nanje, če je mogoče, podrobnejši (npr. pri vprašanju v zvezi z ocenjevanjem škode).

Podrobnejših kriterijev, kako ugotoviti oziroma dodeliti oceno ravni odgovora na posamezna vprašanja, Evropska komisija v predmetnih smernicah ni podala. Zato je na tem mestu treba omeniti, da so dodeljene številčne ravni odgovorov do neke mere oblikovane subjektivno s strani pripravljavcev odgovorov na posamezna vprašanja.

Ocene pa niso podane le za posamezna vprašanja, pač pa tudi po posameznih vsebinskih sklopih, vse do končne ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za potres. Postopek izračuna teh ocen (vrednosti in stopenj) so opisane v poglavju 4.1.

3.1 Ocene tveganja za posamezne nesreče

Ta del vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče.

Upravne zmožnosti

3.1.1 Okvir

Ocene tveganja za posamezne nesreče bi morale biti opredeljene in tvoriti del splošnega okvira.

Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navedite, ali je ta okvir pravni ali postopkovni in ali je določen na nacionalni ravni in/ali na ustrezni podnacionalni ravni.

Pravni okvir ocen tveganja je določen s točko a prvega odstavka 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju Civilne zaščite ((UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 924), spremenjenega z Uredbo (EU) 2018/1475 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 (UL L št. 250 z dne 4. 10. 2018, str. 1), s Sklepom (EU) 2019/420 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2019 (UL L št. 77 I z dne 20. 3. 2019, str. 1) in z Uredbo (EU) 2021/836 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 185 z dne 26. 5. 2021, str. 1), ki je v slovensko zakonodajo prenesen z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17).

Okvir je določen predvsem za izvajanje na nacionalni ravni, uredba pa smiselno omogoča ocenjevanje tveganj za nesreče na predpisan način tudi na ustrezni podnacionalni, tudi lokalni ravni, vendar je na slednji ravni neobvezna oziroma opsijska.

Pojav posebno nevarnih bolezni živali je bil z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17) leta 2014 naveden v nabor nesreč, za katere se je izdelala predmetna ocena tveganja.

Ocena tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali je bila z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17) leta 2014 določena v nabor nesreč, za katere se je izdelala predmetna ocena tveganja za posamezno nesrečo.

Ocena tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali je bila izdelana jeseni 2015, dopolnjena pa leta 2016 in 2024.

OCENA RAVNI: 4

Ocena ravni za 3.1.1 Okvir: 4.

3.1.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki so vključeni v izdelavo oceno tveganja za posamezne nesreče, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostmi in zmogljivostmi.

Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri oceni tveganja, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za oceno tveganja razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oz. ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe in kako so ti obravnavani.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17) jasno in nedvoumno opredeljuje:

- katere ocene tveganja za posamezne nesreče je treba izdelati (člen 3 in priloga 1) in do kdaj (20. člen),
- zadolžene oziroma imenovane organe (Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče (v nadaljnjem besedilu: državni koordinacijski organ), Medresorsko delovno skupino za spremljanje izdelave ocene tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, nosilce, pristojne za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, razvide in ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, sodelujoče organe, druge sodelujoče) – členi 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite,
- naloge organov iz prejšnje alineje so opredeljene v členih 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Te naloge so ustrezne in se ne podvajajo.

Glavni poudarek pri tem vprašanju je opredeliti naloge nosilca in sodelujočih organov pri izdelavi konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo. Kar se tiče ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali, je nosilec nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, ki bi lahko sodelovali pri izdelavi Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali, oblikoval že pred pričetkom izdelave ocene z Načrtom izdelave Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali. Nabor se je med samo izdelavo ocene izkazal kot realen.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se postopek sodelovanja relevantnih subjektov pri oceni tveganja za posamezno nesrečo in ureditev za zagotavljanje pristojnosti oziroma odgovornosti za obravnavo posameznih tveganj po izdelavi ocene tveganja.

Na splošno so nosilci za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče glede na pristojnosti bili izbrani ustrezno. Nosilec sam oblikuje seznam oziroma nabor organov, ki bodo sodelovali pri izdelavi ocene

tveganja za posamezno nesrečo, lahko pa tak interes izkaže tudi vsak sodelujoč organ, če ga kot takega nosilci nekaterih ocen tveganja za posamezne nesreče niso prepoznali kot potencialni sodelujoči organ.

Za nosilca izdelave ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali je bil določen UVHVVR, organ v sestavi MKGP. Celoten cikel iz 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite predvideva izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, izpopolnjevanje načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izdelavo ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče. Za zmanjševanje tveganja je najpomembnejši del zlasti izboljševanje in izpopolnjevanje ukrepov na področju preventive (načrtovanje in izvajanje ukrepov) ter ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganja za nesreče v povezavi s temi ukrepi, iz česar izhaja, da bi bilo optimalno, da je nosilec za celoten cikel enoten, to pa je tisti, ki najbolj lahko prispeva k obvladovanju tveganja oziroma zmanjšanju vplivov in pogostosti nesreče. V tem primeru je to MKGP, ki ima nadzor nad celotno infrastrukturo pridelave in predelavo hrane, kakor tudi vso živinorejsko panogo, ki je v primeru bolezni najbolj prizadeta.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, če ocenjeno tveganje vključuje medsektorsko razsežnost in več možnih tveganj za nesreče ter v kolikšni meri je to zajeto v opredelitvi scenarijev tveganja. Po potrebi opišite naravo sodelovanja z drugimi organi na nacionalni in/ali ustrezni podnacionalni ravni pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Učinki nesreč se prikazujejo v analizah tveganja. Ocene tveganja za posamezne nesreče vključujejo medsektorsko razsežnost nesreče, saj so učinki večine nesreč takšni, da vplivajo na različna področja, ki jih pokrivajo različna ministrstva. Pri najbolj izrazitih nesrečah je praktično vsak scenarij tveganja bolj ali manj scenarij več mogočih tveganj (npr. pri poplavih se obenem pojavljajo tudi zemeljski plazovi in onesnaženja okolja ipd.).

Pri pripravi ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali so bili vključeni MKGP, VF, NVI in UVHVVR, saj je bilo treba zaradi kompleksnih učinkov pojava bolezni vključiti več področij delovanja.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.2 Koordinacija: 3,67.

3.1.3 Strokovno znanje

Strokovnjaki, ki izdelajo ocene tveganja za posamezne nesreče, bi morali imeti v ta namen potrebne kompetence in odgovornosti ter se predhodno udeležiti ustreznega usposabljanja.

Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, kako so določeni/izbrani in katere kompetence se upoštevajo pri porazdeljevanju odgovornosti.

Poleg UVHVVR kot nosilca so kot sodelujoči organi pri nastajanju Ocene tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali sodelovali MKGP in VF. Sodelujoči organi so bili izbrani na podlagi dejanskih ali fiktivnih posledic scenarijev tveganja oziroma za strokovni posvet za posamezne dele pri analizi tveganja.

Ustreznost kompetenc se še ne pregleduje, saj gre za nov proces, vzpostavljen šele leta 2014. Nosilec pa ima vedno možnost, da glede na potrebe ali nove okoliščine razširi nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, prav tako lahko za potrebe te ocene uporabi tudi dodatni nabor podatkov in informacij. Nosilec in nabor sodelujočih organov se lahko spremeni tudi, če se spremenijo organiziranost in pristojnosti ministrstev in služb v njihovem okviru. Od leta 2014, ko se je pričelo na aktivnostih na področju ocenjevanja tveganj za nesreče, ne glede na manjše organizacijske spremembe ministrstev, pristojnih za graditev, kmetijstvo in okolje, to na operativni ravni še ni bilo potrebno.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, opišite raven izkušenosti strokovnjakov ter strokovno tehnično znanje in orodja, ki so potrebna in se uporabljajo pri izdelavi ocen tveganj za nesreče.

Vprašanje je delno povezano z odgovori na prejšnja vprašanja.

Splošna problematika v zvezi z izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče se je od septembra 2014 do konca leta 2016 reševala v okviru enajstih delovnih sestankov Državnega koordinacijskega organa s sodelujočimi organi. Izvedenih je bilo še več ozko usmerjenih sestankov, praviloma med nosilcem in Državnim koordinacijskim organom. Izveden je bil tudi širši predstavitveni sestanek (v septembru 2014 na Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje URSZR na Igu, takoj po sprejetju pravnih aktov, ki urejajo ocenjevanje tveganj za nesreče). Posebnih tozadevnih izobraževanj se ni izvajalo, delo pa je potekalo tudi na izmenjavi sprotih izkušenj vpletenih v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, tako nosilcev kot nekaterih sodelujočih organov. Vsem so na voljo vse izkušnje informacije, ki so bile ustvarjene, pridobljene, na teh sestankih, kakor tudi vsa politična in strokovna gradiva. Rešitev problemov, ki so se pojavili pri posameznih nosilcih, in ki smo jih skupaj reševali na teh sestankih, so lahko prevzeli tudi preostali nosilci, če so se z njimi srečali. Skupina ljudi na ministrstvih kot nosilcih in/ali sodelujočih organov (skupaj okoli 40), ki je bila vpletena v procese izdelave ocen tveganja za posamezne nesreče, je imela na razpolago kontaktne podatke in tudi izven delovnih sestankov je bila zaradi tega omogočena komunikacija med posameznimi osebami, če je bilo to potrebno. Obveščenost v zvezi s cilji ocene in v zvezi s tem, kaj je naloga vakega vpletenega (sodelujočega), je bila ustrezna.

Kako so se izbirale osebe v organih, ki so pri ocenah tveganja za posamezne nesreče sodelovali kot predstavniki sodelujočih organov, je stvar ministrstev in organov v sestavi ministrstev, stvar primernosti in strokovne usposobljenosti ter pristojnosti teh oseb (z vidika pristojnosti pristojnega ministrstva, ki ga je ta oseba predstavljala) in ustrezne usposobljenosti za opravljanje dela na delovnih mestih, ki jih zasedajo. Državni koordinacijski organ oziroma na ravni posamezne nesreče nosilec ni vplival na izbor oseb znotraj posameznega sodelujočega organa (to je pristojnost vsakega sodelujočega organa), lahko se je le odločal za nabor sodelujočih organov.

Predstavniki UVHVVR, ki so bili vpleteni v izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali, ki se je izdelovala prvič, večinoma niso imeli tovrstnih izkušenj. Glede strokovnosti teh predstavnikov menimo, da je bila ustrezna. Osebe, ki so bile s strani nosilca in sodelujočih organov določene za izvajanje dela na področju Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali, so vse obstoječe naloge ohranile in so zato naloge v zvezi z izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali za njih predstavljale dodatno obremenitev.

Državni koordinacijski organ je za lažje izvajanje nalog v zvezi z izdelavo vseh ocen tveganja za posamezne nesreče oblikoval posebno spletno podstran na spletnih straneh URSZR, kjer so na razpolago podrobnejše informacije o izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče.

Državni koordinacijski organ je v okviru svojih pristojnosti in zmožnosti posredoval, zlasti kadar so nosilci naleteli na določene težave pri izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče.

V določenih primerih so potekali tudi ozko usmerjeni sestanki med nosilcem in določenimi sodelujočimi organi, če je bilo treba rešiti konkretne težave v zvezi s posameznimi ozko usmerjenimi vsebinami.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.3 Strokovno znanje 3,50

3.1.4 Drugi deležniki

Zmožnost izdelave ocene tveganja za posamezno nesrečo je vedno bolj odvisna od vključenosti različnih javnih in zasebnih deležnikov (sodelujoči organi, drugi sodelujoči). Subjekti, zadolženi za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo, lahko sodelujejo s širokim krogom deležnikov, ki med drugim prihajajo iz zasebnega sektorja, univerzitetnega okolja in drugih vladnih služb, ki niso neposredno udeležene v postopku ocenjevanja.

Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako širok krog relevantnih deležnikov sodeluje v postopku ocenjevanja tveganja za nesrečo. To lahko vključuje deležnike iz univerzitetnega okolja, raziskovalnih organizacij, zasebnega sektorja, pa tudi vladnih organov, ki ne prispevajo neposredno k postopku ocenjevanja, vključno s tistimi iz drugih držav članic ali mednarodnih organizacij. Navedite morebitna spoznanja, ki bi jih bilo koristno deliti.

Pri izdelavi Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali je bila uporabljena tudi predmetna tuja literatura, zlasti pri pregledu nesreče kot pojava.

Pri izdelavi Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali niso neposredno sodelovale slovenske znanstvene in podobne inštitucije, so pa bili uporabljeni razpoložljivi strokovni in znanstveni viri v največji mogoči meri.

Zasebni sektor (koncesionarske veterinarske organizacije) v izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali ni bil vključen, ker zato ni bilo izražene potrebe in ker ni bilo na voljo finančnih sredstev za financiranje njihovega potencialnega sodelovanja.

V izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali osebe in organi drugih držav članic niso bili vključeni.

V tretjem scenariju tveganje iz Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali velja, da se bolezni istočasno pojavljajo tudi v nekaterih predelih Hrvaške, vendar posledice bolezni, nastale v RS pri njih niso imele večjega vpliva v naši državi in obratno.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.4 Drugi deležniki: 3.

3.1.5 Obveščanje in komuniciranje

Za ocene tveganja za posamezne nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi. Razumevanje upravne zmožnosti, ki je potrebna za razširjanje rezultatov ocen tveganj za nesreče, ter njenega pomena za razvoj splošne strategije obveščanja o tveganjih lahko pripomore k boljši izmenjavi informacij in podatkov ter boljšemu komuniciranju z zadevnimi deležniki.

Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je v okviru razširjanja rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo organizirano obveščanje državljanov.

Javnost sodeluje pri oblikovanju vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče (od leta 2017 dalje tudi pri dopolnjevanju že obstoječih ocen) oziroma mora biti omogočena javnost ocen tveganj za nesreče. Ta obveznost izhaja tako iz Smernice Evropske komisije, ki ureja ocenjevanje tveganj za nesreče kot iz Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. V RS je to urejeno s 15. in 16. členom Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17).

V Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v 16. členu opredeljeno, da so ocene tveganj za nesreče javne, razen podatkov, ki so določeni in označeni kot tajni. Ocene morajo biti javno predstavljene v 90 dneh po njihovem sprejetju in biti objavljene na spletu. Omogočena mora biti tudi možnost fizičnega vpogleda vanje.

Dokončana in podpisana Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je skladno s prejšnjim odstavkom v celoti javno dostopna tako fizično kot elektronsko na spletni strani UVHVVR – Verzija 2. Prva verzija ocene (takrat še tik pred njenim sprejetjem) je bila javno predstavljena v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje URSZR na lgu novembra 2015.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi organi in različnimi upravnimi ravni.

Vsebina odgovora na to vprašanje je deloma opredeljena že v odgovoru na prejšnje vprašanje.

Sodelovanje in pretok informacij med nosilcem, sodelujočimi organi in drugimi sodelujočimi pri izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče je nujen in neobhoden, da bi dosegli ustrezno kakovost ocene.

Vse ugotovitve Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali, vključno s scenariji tveganja in analizami tveganja, so javno objavljene, interno in javno dostopne in uporabljive glede oziroma skladno s predmetnimi in splošnimi pogoji (npr. navedba vira ipd).

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je razširjanje rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo, ki se dajo na voljo javnosti, vključeno v nacionalno in/ali podnacionalno strategijo obveščanja o tveganjih.

Vprašanje je nekoliko nerelevantno, saj nekakšna Strategija obveščanja in ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali nista v neposredni povezavi. Ta povezava ni nujno potrebna in tudi država bržčas nima enotne strategije obveščanja o tveganjih – že zato ne, ker so naloge v zvezi z ocenjevanjem tveganj za nesreče porazdeljene praktično na vsa ministrstva in tudi na druge določene državne organe (npr. ZGS). Kar se tiče neposrednega obveščanja na nevarnost v zvezi z posebno nevarnimi boleznimi živali, pa so naloge na nacionalni ravni v okviru MKGP ter UVHVVR jasne in se izvajajo.

V zvezi z obveščanjem glede ocen tveganj za nesreče je v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v 16. členu opredeljeno, da so ocene tveganj za nesreče javne, razen podatkov, ki so določeni in označeni kot tajni. Ocene morajo biti javno predstavljene v 90 dneh po njihovem sprejetju in biti objavljene na spletu. Omogočena mora biti tudi možnost fizičnega vpogleda vanje. Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je skladno s tem javno objavljena in dostopna na spletni strani GOV.si.

Neposredno ugotavljanje nevarnosti in opozarjanje na nevarnost pojava posebno nevarnih boleznih živali je v pristojnosti UVHVVR (kot organ v sestavi MKGP), kar se izvaja na uveljavljen način. UVHVVR je prek svojih sistemov obveščanja (objave preko spletne strani, druge oblike, kot so npr. priprava in objava letakov z informacijami o boleznih) vpletena v izvajanje opozarjanja zaradi pojava boleznih, pristojnih služb, organov, lokalnih skupnosti in sredstev javnega obveščanja na določen, predpisan in ustaljen način.

Na področju sistema VPNDN prav tako obstajajo sistemi obveščanja (Dnevni in izredni informativni bilteni, objave preko spletne strani GOV.si, druge oblike).

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.5 Obveščanje in komuniciranje: 4.

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,72 (4).

Tehnične zmožnosti

3.1.6 Metodologija

Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se pristop k oceni tveganja za posamezno nesrečo na nacionalni ali podnacionalni ravni (po posameznih tveganjih, na podlagi scenarijev tveganja, dejanskih primerov ali generični), opišite metodologijo, uporabljeno za analizo možnih posledic, metodologijo za izračun verjetnosti, dejavnike ali metodologijo za prednostno razvrstitev ali izključitev tveganj; opišite, ali se ocene tveganja za posamezne nesreče pregledujejo, in če da, v kakšnih časovnih presledkih, ali je metodologija zbrana v dokumentu, ali se metodologija za ocene tveganja za posamezne nesreče razkrije, in če da, komu, ter ali so katere koli informacije iz ocene tveganja za posamezno nesrečo dostopne javnosti.

Vsebina in metodologija (način izdelave) ocen tveganja za posamezne nesreče je določena z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je pripravila URSZR kot Državni koordinacijski organ, sprejela pa Vlada RS. Uredba se je glede tega vprašanja v veliki meri navezovala na predmetno evropsko smernico. Smernica Evropske komisije, ki ureja ocenjevanje tveganj za nesreče iz leta 2010, svetuje določene metode in tehnike iz ISO standardov. O tem, katere metode so bile pri posameznih ocenah tveganja za posamezne nesreče dejansko uporabljene, se odloča nosilec, kar uredba omogoča.

Tako vsebina kot metodologije za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče so javne. Seznam priporočenih metod in tehnik s strani Evropske komisije je objavljen na spletni strani URSZR.

V Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali so bile med drugim uporabljene predvsem metoda zbiranja zamisli in dobrih praks, zgodovinska metoda in deskriptivna metoda.

Ključni elementi vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče so predvsem predstavitev nesreče oziroma pojava, oblikovanje scenarijev tveganja in analiz tveganja (vplivi tveganja in verjetnost nesreče), vrednotenje rezultatov analize tveganja glede na dogovorjena merila tveganja ter prikaz rezultatov analiz tveganja ob upoštevanju meril tveganja na ustreznih matrikah tveganja za nesreče.

Vsi scenariji tveganja v Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali so bili zasnovani na osnovi referenčnih dogodkov po svetu in doma oziroma okolici (izbruh SIP v Angliji in na Nizozemskem 2001, več izbruhov AI po svetu, izbruh KPK leta 2007 na Hrvaškem v kraju Pušćine).

Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je v celoti javna oziroma javno objavljena.

Rok za pregled ter morebitne spremembe in dopolnitve ocen tveganj za nesreče je bil določen s 17. in 18. členom Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17). Ocene tveganja za posamezne nesreče naj bi se tako dopolnjevale oziroma spreminjale na vsakih pet let, Državna ocena tveganj za nesreče pa na vsaka tri leta. Zaradi mogoče hitrejše dinamike sprememb in novih podatkov in dognanj, zlasti v zvezi s podnebnimi spremembami, je z novelo uredbe iz leta 2017 ta rok za vse ocene tveganj za nesreče skrajšan oziroma poenoten na

največ vsaka tri leta. Na ta način je bila tudi dosežena uskladitev rokov za dopolnjevanje ocen tveganj za nesreče z roki, ki izhajajo iz Mehanizma Unije na področju civilne zaščite in ki jih mora RS upoštevati pri poročanju Evropski komisiji o stanju in napredku na področju ocenjevanja tveganj za nesreče v RS.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera ocenjena tveganja imajo čezmejno razsežnost, in obseg, v katerem je ta razsežnost zajeta v oceni tveganja za posamezno nesrečo (npr. v pripravo scenarijev tveganja). Po potrebi lahko opišete naravo sodelovanja z drugimi državami članicami v zvezi z izdelavo ocene tveganja s čezmejno razsežnostjo.

V Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali je v scenariju 3 (izbruh KPK) vključena tudi ocena razsežnosti in vpliva izbruha bolezni v sosednji državi. Načeloma bi lahko bili vključeni vplivi čezmejnih razsežnosti nesreče še pri ostalih dveh scenarijih, saj se širjenje bolezni ne zaustavi na mejah in lahko povzroči vpliv tudi izven meja izvornih držav. Tako bi lahko vsi trije scenariji povzročili čezmejnost učinkov. Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali se osredotoča na posledice v naši državi. Taki izzivi zahtevajo že meddržavni pristop, ki pa je zaradi več dejavnikov trenutno še skoraj onemogočen in v tem trenutku verjetno tudi nepotreben.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opredeli se, katere vrste kritične (nacionalne in evropske (v RS jo sicer nimamo) infrastrukture so upoštevane v pripravi scenarijev tveganja in oceni tveganja za posamezno nesrečo. Tovrstna infrastruktura lahko med drugim vključuje ceste, stavbe, jezove, železniške proge, mostove, satelite, podzemne sisteme, kable (komunikacije), bolnišnice in zaklonišča.

Kritična infrastruktura državnega pomena je bila v nekatere ocene tveganja za posamezne nesreče vključena glede na možnosti.

Pri Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali vplivi nesreče v tem primeru ne morejo biti ovrednoteni oziroma ocenjeni. Kljub temu je treba poudariti, da predstavlja obrat za predelavo KOTO za UVHVVR kritično infrastrukturo. Zmogljivosti glede odstranjevanja kadavrov je treba presojati nekoliko bolj kritično, saj je edina opcija, ki jo imamo KOTO, zakopavanja in kurjenja ali kompostiranja pa ni na izbiro.

OCENA RAVNI: n. r.

Ocena ravni za 3.1.6 Metodologija: 3,50.

3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija

Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera infrastruktura je na voljo za izdelavo ocen tveganja za posamezno nesrečo, kar lahko vključuje orodja IKT, satelite itd. Države članice lahko opišejo raziskave, ki potekajo na področju razvoja nove informacijske in komunikacijske infrastrukture za podporo ocene tveganja za posamezno nesrečo. Če se infrastruktura deli z drugimi državami, lahko opišete tudi vrsto vzpostavljenega sodelovanja (npr. satelitski posnetki).

Na to vprašanje je težko neposredno odgovoriti. Osnovni informacijski in komunikacijski pogoji za izdelavo ocen tveganja za posamezna nesreče, tudi za Oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali, so v državi vsekakor zagotovljeni, so pa bile zaznane težave z neenotnimi, nepovezanimi, ozko usmerjenimi in parcialnimi nacionalnimi bazami podatkov, ustreznostjo podatkov, potencialno neustrezno kakovostjo in zadostnostjo IKT infrastrukture ipd. Navedeno sicer ni bistveno vplivalo na kakovost ocene. Vse to je mogoče na državni ravni urediti le v dolgoročnem in usmerjenem procesu.

Glede vsebin, vezanih na to vprašanje, na tem področju UVHVVR ni sodelovala z drugimi državami (članicami).

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri viri informacij in podatkov se uporabljajo za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo ter ali so bile v ta namen vzpostavljene podatkovne zbirke. Lahko se opišejo novosti, ki se uvajajo za izboljšanje zbiranja podatkov in informacij.

Na razpolago pri izdelavi oziroma za potrebe izdelave Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali so bili različni, tudi zgodovinski podatki, kot jih določata tudi prvi in drugi odstavek 7. člena Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu unije na področju civilne zaščite.

Konkretnih primerov referenčnih dogodkov pojava bolezni v Sloveniji je malo oziroma skoraj nič, tako da so informacije o vplivu pojava bolezni na delovanje države skope. Podatke o vplivu pojava bolezni živali zato črpamo iz primerov referenčnih dogodkov po svetu.

Za namen izdelave Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali ni bilo vzpostavljenih novih podatkovnih zbirk.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija: 3,50.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti 3,50 (3)

Finančne zmožnosti

3.1.8 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, potrebnih za izdelavo in posodobitev ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so za razvoj ocene tveganja za posamezno nesrečo in njeno posodabljanje na voljo finančna sredstva.

Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je bila izdelana brez dodatnih finančnih sredstev.

Neopredelitev, izostanek ocene potrebnih finančnih sredstev in njihova nerezervacija ni bistveno vplivala na kakovost ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali. Kljub temu, da je tak način dal rezultate, pa je dolgoročno verjetno neustrezen in bi bilo treba za dopolnjevanje, zlasti pa za izdelavo novih ocen tveganja, zagotoviti določena finančna sredstva, ki bi omogočala, da se v večjem obsegu v izdelavo ocene tveganja neposredno vključijo tudi drugi sodelujoči, predvsem strokovne in znanstvene inštitucije, kar bo vodilo v večjo strokovnost.

Glede naslednje posodobitve ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali je mnenje, da se bo v njej dopolnjevalo podatke, lahko se tudi spremenijo določeni scenariji oziroma se dodajo dodatne bolezni v obliki novih scenarijev. Ocenjujemo, da za izvedbo teh posodobitev ne bodo potrebna nikakršna finančna sredstva.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.1.8 Financiranje: 3.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3.

Ocena ravni zmožnosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo 3,41 (3)

3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Upravne zmožnosti

3.2.1 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo dodeljuje jasne odgovornosti vsem, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vlogelnaloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za načrtovanje razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Osnovni dokument, ki v osnovi deli odgovornosti in pristojnosti med ministrstva, je Zakon o Vladi Republike Slovenije. Vsako ministrstvo ima nato še svoje zakonske in podzakonske akte, s katerimi podrobneje razdeljuje osnovne naloge in pristojnosti.

Na področju UVHVVR pri posebno nevarnih boleznih živali je pomembna predvsem sledeča zakonodaja:

- Zakon o veterinarstvu
- Zakon o veterinarskih merilih skladnosti
- Pravilnik o boleznih živali (7. člen, 8. člen)
- Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje slinavke in parkljevke
- Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje klasične prašičje kuge
- Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje aviarnе influence
- ostali pravni akti, ki se nanašajo še na druge bolezni, ki niso zajete v Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali (Verzija 3.0, 2024)

Na področju sistema VPNDN je krovni Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, pomembni krovni dokumenti so še Zakon o gasilstvu, Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Drugi pomembnejši akti pa so predvsem Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja, Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, Pravilnik o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč, Pravilnik o vajah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter Navodilo o pripravi ocen ogroženosti.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je zagotovljeno dodeljevanje odgovornosti za načrtovanje v zvezi s posameznimi tveganji in ali je vzpostavljen postopek za preverjanje dodeljevanja odgovornosti v zvezi s temi tveganji.

Odgovornosti za načrtovanje v zvezi s posameznimi tveganji so jasno dodeljene in se preverjajo s simulacijskimi vajami za posamezne bolezni. Prav tako so pripravljene načrti ukrepov za te pomembne bolezni, v katerih je opisano delovanje služb in ukrepi ob sumu ali po potrditvi bolezni.

Načeloma je glede na pristojnosti posameznih ministrstev jasno, za katere ukrepe je kdo odgovoren v zvezi s posamezno nesrečo. Pravni akti se glede tega obdobjno spreminjajo, lahko tudi skladno z upoštevanjem novih nalog, zahtev, potreb in okoliščin. Na področju sistema VPNDN se večina

ukrepov navezuje na najpomembnejši ukrep – to je načrtovanje in izvajanje zaščite in reševanja ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.2.1 Koordinacija

3.2.2 Strokovno znanje

Uporabljati bi se morale metodologije za kadrovske načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Za strokovnjake, ki so zadolženi za pripravo načrtov za obvladovanje tveganj za nesreče, bi bilo treba zagotoviti potrebne informacije in ustrezno usposabljanje.

Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo v postopku načrtovanja, kako so določeni/izbrani, in ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

V postopku načrtovanja sodelujejo naslednje službe: Veterinarska zbornica Slovenije (VZb), Nacionalni veterinarski inštitut (NVI), UVHVVR. Strokovnjakov za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi tveganj ni dovolj.

Načeloma je oseb/strokovnjakov dovolj za izvajanje nalog v zvezi z ukrepi za preventivo in pripravljenost. V zadnjih letih se ministrstva in službe v okviru javne uprave zaradi varčevanja večinoma niso kadrovske okrepila, obseg nalog pa se je povečal, zato lahko predvidevamo, da dolgoročno to ne bo vplivalo pozitivno na izvajanje nalog in pristojnosti.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali je na voljo usposabljanje za strokovnjake, ki izvajajo dejavnosti načrtovanja, in če da, kakšno.

Strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, se izobražuje preko simulacijskih vaj, koordinacij in izobraževanj VZb, kakor tudi izobraževanj, ki so organizirana v okviru EU in mednarodnih institucij (BTSF, WOA, ...). Primer državne simulacijske vaje je bila v zvezi s Aviarne influenco na perutninski farmi Starošince v spodnjepodravski. Pojavlja se problem financiranja, kadar taka izobraževanja zahtevajo plačilo kotizacij in namestitvenih stroškov. Zato se plačljivih usposabljanj strokovnjaki udeležujejo v manjšem obsegu kot bi bilo priporočljivo.

Na praktični ravni je pomembno usposabljanje v okviru sistema VPNDN, zlasti usposabljanje na vajah ZRP v zvezi pojavom posebno nevarnih bolezni živali. Teh doslej ni bilo veliko, edina državna vaja zaščite in reševanja s področja posebej nevarnih bolezni živali je bila v Podravski regiji leta 2011 na temo aviarne influence (Starošince 2011).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljnih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se izvaja strategija za obvladovanje tveganja, in če da, kako se o ciljnih, prioritetah in postopkih obveščajo strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Splošni cilj je zmanjšanje ugotovljenega tveganja za nastanek nesreče oziroma izbruha bolezni. Mnenje je, da so osebe oziroma organi, ki so vključeni v izdelavo ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče s temi akti seznanjeni oziroma vsaj s področnimi cilji. Brez tega ni možno biti uspešen pri zmanjševanju tveganj za nesreče oziroma morajo ukrepi tudi izhajati oziroma biti v povezavi s splošnimi in konkretnimi cilji iz strategij, politik ipd. Večinoma so ti strokovnjaki v določeni meri soudeleženi pri nastajanju tovrstnih dokumentov. Pomembno je, da so strokovnjaki primerno izobraženi in ozaveščeni za prepoznavanje tveganja v okolici (stanje bolezni živali v sosednjih državah in v širši regiji). Prav tako je nujno preventivno ozaveščanje splošne javnosti za hitrejše odkritje morebitne nevarnosti v okolici.

Celovite državne strategije na tem področju ni, obstajajo pa sektorske (strategije, nacionalni programi ipd.), ki jih pripravljajo pristojna ministrstva. Omenimo lahko strategijo prilagajanja na podnebne spremembe.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se znanje izmenjuje med strokovnjaki, ki sodelujejo v postopku načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako je zagotovljeno, da se to znanje ohrani.

Znanje, pridobljeno na izobraževanjih in konferencah, tako doma kot v tujini, prenesejo udeleženci kaskadno med svoje sodelavce, zadolžene za določena področja. Znanje se nadalje ohranja in nadgrajuje z udeležbo na dodatnih izobraževanjih in z lastno iniciativo za pridobivanje novih znanj. Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks.

Na predmetnem področju je pomembna tudi strokovna izmenjava informacij, na primer tudi v okviru delovanja Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in sodelujočih organov, pa tudi na ravni Medresorske delovne skupine za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki predstavlja povezavo med strokovnim delom na tem področju in politiko. Na ta način lahko pride do večje skladnosti in razumevanja pomena obvladovanja tveganj za nesreče.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.2 Strokovno znanje: 3,00.

3.2.3 Metodologija

Subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni bi moral razviti metodologijo za načrtovanje obvladovanja tveganja za pričakovane posledice ugotovljenih tveganj za nesreče, ki se ocenijo na podlagi razvite metodologije ter ustrezno prednostno razvrstijo.

Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristope k načrtovanju na nacionalni ali podnacionalni ravni in metodologije, uporabljene za razvoj ukrepov za preventivo in pripravljenost ter za analizo njihovih morebitnih učinkov na ublažitev tveganja za nesrečo.

V skladu s pravilnikom, ki ureja bolezni živali (Pravilnik o boleznih živali) in pravilniki, ki urejajo ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih posebno nevarnih boleznih živali (slinavka in parkljevka, afriška prašičja kuga, klasična prašičja kuga, aviarna influenza, atipična kokošja kuga, ...) in v skladu z zakonodajo Evropske unije, mora UVHVVR pripraviti načrte ukrepov ob pojavu določenih posebno nevarnih boleznih živali, v katerih so podrobno opredeljeni nacionalni ukrepi, ki so potrebni za ohranjanje visoke ravni osveščenosti in pripravljenosti ter ukrepi, ki jih je treba izvesti ob pojavu določene posebno nevarne bolezni živali. Metodologija dela je opisana in je namenjena olajšati delo in ukrepanje veterinarske in drugih služb ob pojavu določenih posebno nevarnih boleznih živalih.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: n.r.; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli ustrezna infrastruktura, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za posamezno nesrečo, ali se vodi evidenca ustrezne infrastrukture in ali se ta redno pregleduje ter ali se opredelijo potrebe po naložbah.

V posameznih načrtih ukrepov za bolezni je izdelana pot obveščanja, ukrepanje ob sumu na bolezen, kasnejši potrditvi ali izključitvi bolezni, diagnostika, možni načini usmrčitve živali, finančne določbe itd.

Vsak načrt ukrepov ima tudi priloge, v katerih je navedena infrastruktura delovanja, opredeljene so telefonske številke območnih uradov UVHVVR, Nacionalnega veterinarskega inštituta, KOTO, zemljevidi območij posameznih območnih uradov, veterinarsko higienske službe, obrazci in obvestila itd.

Načrt ukrepov, pripravljen s strani UVHVVR, odobri Evropska komisija, kateri je potrebno sporočiti tudi kakršnekoli spremembe. Vsakih pet let je potrebno načrt ukrepov posodobiti in ga ponovno predložiti Evropski komisiji.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: n.r.; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.3 Metodologija: 3,00

3.2.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza/električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah.

Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se naravo sodelovanja javnih/zasebnih deležnikov, katera vrsta deležnikov prispeva k postopku načrtovanja in morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

V izdelavo strateških dokumentov, kot so nacionalni programi, odredbe, načrti ukrepov, strategije, resolucije in krovni zakoni, so javni in zasebni deležniki lahko udeleženi v okviru sodelovanja oziroma usklajevanja pri nastanju teh dokumentov. Kot zasebni deležnik se lahko identificira veterinarske organizacije s koncesijo.

Načrti ukrepov za posamezne bolezni imajo opredeljene poti obveščanja in sodelovanje različnih organizacij v primeru izbruha in kontrole posebno nevarnih bolezni živali.

Nekateri navedeni v napovedniku tega podpoglavja (3.2.4) so vsaj v sistem VPNDN načeloma vključeni, zlasti to velja za izvajanje zaščite in reševanja ob in po nesreči. Pri nekaterih večjih nesrečah je v intervencije vključena tudi policija, večkrat v intervencijah tudi sodeluje SV (poplave, požari v naravnem okolju, pri posebno nevarnih bolezni živali v praksi tega še ni bilo). Na področju VPNDN organizacije v drugih državah članicah v načrtovanje ukrepov niso vključene.

V sistemu VPNDN se bodoče povezovanje javnega in zasebnega partnerstva načrtuje predvsem na področju javnega alarmiranja, sistema tihega pozivanja sprejemanj osebne klica in na področju t.i. e-call-a. Navedeno sicer za področje posebno nevarnih bolezni živali ni zelo pomembno.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se sodelovanje s partnerskimi organizacijami v postopku načrtovanja ter navedite, ali so bili podpisani sporazumi za spodbujanje zadostne kakovosti, in če da, kateri, ter kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih načrtujejo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani blažitvi tveganja za posamezno nesrečo.

Spodbujanje javnosti k ukrepom za preventivo in pripravljenost se lahko usmeri predvsem preko večjega zavedanja o tveganjih in o nevarnostih, ki jih tveganja predstavljajo, in prek navodil za prebivalce ob nesrečah, s katerimi se nanje lahko z ustreznim načrtovanjem (in po potrebi izvajanjem osebne in vzajemne zaščite) bolje pripravijo. Tako za posebno nevarne bolezni živali UVHVVR pripravlja letake, ki se distribuirajo preko Pošte Slovenije na kmetijska gospodarstva (za aviarna influenza, afriška prašičja kuga, bolezen modrikastega jezika, vozličasti dermatitis, ...), v katerih se predstavlja problematika možnega izbruha in način ukrepanja v teh primerih. Na spletni strani UVHVVR so tudi izdelana in objavljena navodila, obrazci in informacije v zvezi s posameznimi boleznimi. Prav tako UVHVVR redno obvešča javnost s pomočjo službe za odnose z javnostmi in z ostalimi sredstvi javnega obveščanja o situaciji v zvezi s statusi bolezni v širši in bližnji okolici.

Ocene tveganj za nesreče, tudi Ocena tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali so javne in objavljene, z izjemo Ocene tveganja za terorizem. Ocene tveganj za nesreče niso direktno usmerjene na javnost in zasebna podjetja (predvsem glede slednjih to niti ni namen teh ocen).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: n.r.; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, pri katerih ukrepih v okviru čezmejnega načrtovanja so ti subjekti nedavno sodelovali, opišite konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje, ki so bile sprejete na podlagi tega postopka skupnega načrtovanja (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev), pa tudi izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Meddržavno sodelovanje je vzpostavljeno z vsemi državami v regijami, kakor tudi širše. Strokovnjaki iz različnih držav pa med seboj sodelujejo, izmenjujejo informacije in primere dobre prakse na stalnih zasedanjih Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo Evropske komisije v Bruslju. Meddržavno sodelovanje poteka tudi na lokalni ravni z vsemi sosednjimi državami, odvisno od situacije in bolezni, ki preti. Omeniti je treba vzorno sodelovanje z Italijo, Avstrijo in Hrvaško v smeri ukrepov glede stekline. Redno so organizirani sestanki direktorjev veterinarskih uprav (CVO sestanki) srednjeevropskih držav in z ostalimi državami ob posebnih problemih.

Na področju VPNDN organizacije v drugih državah članicah v načrtovanje ukrepov niso vključene. Na področju VPNDN ima URSZR sicer sklenjene številne dvostranske sporazume o sodelovanju. V okviru dvostranskega sodelovanja med Slovenijo in Hrvaško obstaja krovna skupina za varstvo pred nesrečami, ki ima tudi svoje podskupine, ki se sestajajo vsaj enkrat letno. Sodelovanje poteka tudi s civilno zaščito Furlanije Julijske krajine, Avstrijo in Madžarsko. Meddržavno sodelovanje poteka tudi na lokalni ravni. Medsebojni dogovori o sodelovanju in pomoči na področju zaščite, reševanja in pomoči sklepajo tudi obmejne občine, zlasti to velja za občine ob meji s Hrvaško. Ta področje je za področje pojava posebno nevarnih bolezni živali sicer manj relevantno.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.4 Drugi deležniki: 3,00

3.2.5 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato zagotoviti, da se izvajajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z različnimi deležniki.

Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi in zasebnimi deležniki ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim deležnikom zagotovi, da so ustrezno obveščeni in da lahko prispevajo svoje znanje. Lahko se podrobno opiše tudi organizacijo komuniciranja z državljani o načrtovanju nekaterih ukrepov preventive in pripravljenosti ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delile.

Enotnega »državnega« informacijskega/komunikacijskega sistema, prek katerega bi se lahko deležniki seznanjali z vsebino aktivnosti v zvezi z načrtovanjem, pa tudi izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ni. To pristojnost ločeno lahko izvajajo posamezna ministrstva. Informacije o aktivnosti ministrstev na tem področju so praviloma objavljena na njihovih spletnih straneh. UVHVVR redno informira zainteresirano javnost tudi z izdajo letakov in zloženek ter sporočanjem informacij v javnost preko raznih medijev. Relevantni deležniki se z njimi lahko seznanijo tudi v okviru priprave, usklajevanja in sprejemanja pomembnih aktov in dokumentov. Vprašanje, v kolikšni meri je javnost obveščena z ukrepi in aktivnostmi, ki potekajo za zmanjševanje oziroma obvladovanje tveganja, pa je vedno relevantno.

Medsebojno poznavanje pristojnosti, nalog in aktivnosti, tudi na področju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, je mogoče le ob okrepljenem sodelovanju med ministrstvi. UVHVVR pri delu redno sodeluje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Veterinarsko zbornico Slovenije in Nacionalnim veterinarskim inštitutom ter drugimi. Izdelane ocene zmožnosti obvladovanja tveganj omogočajo boljše sodelovanje in medsebojno poznavanje vlog ministrstev pri načrtovanju ter izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Na področju VPNDN javnost lahko sodeluje pri nastajanju ocen ogroženosti in načrtov zaščite in reševanja ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali, pa tudi pri nastajanju določenih pravnih aktov, omenjenih v odgovoru št. 17.

Medsebojno izmenjevanje informacij na nižjih ravneh se npr. lahko zagotavlja tudi prek obdobjnih sej štabov civilne zaščite na vseh ravneh. Vanje so vključeni predstavniki vseh deležnikov, katerih aktivnosti so pomembne v fazi priprav na nesrečo in ob odzivu nanjo. Podobno velja tudi za načrtovanje, organiziranje in izvedbe vaj ZIR na vseh ravneh – tudi pri tem je nujno dobro sodelovanje in izmenjava informacij s strani vseh deležnikov. Pomembni so tudi tematski medresorski posveti, ki jih med drugim pripravlja tudi URSZR.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.5 Obveščanje in komuniciranje: 3,00

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,20

Tehnične zmožnosti

3.2.6 Oprema

V okviru ocenjevanja tehnične zmožnosti se oceni, ali je na voljo potrebna oprema za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Tovrstna oprema so lahko programska orodja za podporo procesa načrtovanja.

Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo inlali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so na voljo oprema in orodje, in če da, kateri, ter ali obstajajo kakršne koli dodatne potrebe, neuskklajenosti inlali prekrivanja.

Priprava načrtov ukrepov za pojav posebno nevarnih bolezn živali zahteva predvsem usklajeno delovanje različnih sektorjev in služb znotraj UVHVVR in z ostalimi veterinarskimi službami. Kar se tiče sistema oziroma predvsem UVHVVR, bi lahko glede na izbrane ukrepe izpostavili predvsem ustrezno informacijsko infrastrukturo in podporne informacijske sisteme, GIS, določene podatkovne baze, aplikacije, kot sta npr. Sistem za spremljanje, poročanje in obveščanje o boleznih živali (EPI) in Spletni portal za identifikacijo in registracijo živali (VOLOS). Spletni portal VOLOS je internetna aplikacija registrov in evidenc, v katerega so vključeni centralni registri živali in registri obratov primarne proizvodnje za namen sledljivosti, varovanja zdravja ljudi in živali ter za podporo v proizvodnji varne, zdrave in kakovostne hrane. Vsi sistemi na UVHVVR so med seboj povezani v Centralni informacijski sistem UVHVVR, dodatne informacije pa se črpajo še iz drugih sistemov oziroma aplikacij, kot so npr. uporabne aplikacije na MKGP.

Dodatna oprema za pojav bolezn (zaščitna obleka, pokrivala, obujke, maske, rokavice, razkužila, zemljevidi ...) so na voljo na sedežih Območnih uradov UVHVVR in na glavnem uradu UVHVVR.

Na področju sistema VPNDN bi lahko glede na izbrane ukrepe za pripravljenost izpostavili tehnično opremo v centrih za obveščanje, radijski sistem ZARE in druge sisteme, ustrezno informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, sisteme javnega alarmiranja, sisteme tihega alarmiranja preko sprejemnikov osebne klica, namenske geografsko-informacijske sisteme, določene podatkovne baze. Z navedenim sistem VPNDN razpolaga večinoma v ustrezni meri, niso pa vsi ti sistemi docela relevantni glede na pojav posebno nevarno bolezn živali.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3

Ocena ravni za 3.2.6 Oprema: 3,00

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 3,00 (3)

Finančne zmožnosti

3.2.7 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, ki naj bi bila potrebna za izpolnitev morebitnih finančnih obveznosti v okviru obvladovanja tveganj za nesreče (financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost), ki izhajajo iz prednostne razvrstitve tveganj za nesreče. Po potrebi vključuje tudi sodelovanje deležnikov pri financiranju obvladovanja tveganj za nesreče.

Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstaja metodologija za oceno finančnih potreb, kateri viri financiranja so opredeljeni ter ali je bila oziroma bo vložena vloga za financiranje s sredstvi Evropske unije.

Ko govorimo o virih financiranja, gre za vire v okviru rednih proračunskih sredstev, ki so namenjeni posameznim ministrstvom, pa tudi lokalnim skupnostim. Ta sredstva, zlasti na lokalni ravni, pogosto ne zadoščajo za vse aktivnosti. Ko pa govorimo o izvajanju ukrepov, pa ne gre le za redna proračunska sredstva, ampak predvsem ob večjih nesrečah tudi za sredstva iz proračunskih rezerv, s katerimi se zagotavlja ustrezen odziv sistema VPNDN ter tudi druge naloge. Ob morebitnem vključevanju javno-zasebnega partnerstva bo lahko vir financiranja določenih aktivnosti (ne financiranje odziva, ampak financiranje »rednih« aktivnosti), tudi zasebni kapital.

Na UVHVVR se sredstva za svetovanje in za razvoj aplikacij zagotavljajo v proračunu RS. Prav tako se v proračunu zagotavljajo sredstva za obnovo in nadomestila, odškodnine za poplačilo usmrčenih oziroma poginulih živali. Določena sredstva je možno pridobiti tudi iz EU.

Ob aktiviranju državnega načrta zaščite in reševanja ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali je mogoče na najbolj prizadeta območja države zagotoviti potrebne gasilske in druge enote, financiranje intervencije pa z aktiviranjem načrta v določenem deležu in za določene aktivnosti prevzame država.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali postopek načrtovanja prispeva k opredelitvi prihodnjih naložbenih prioritet, in če da, kako, v kolikšni meri so v ta postopek vključene zasebne organizacije ter ali se spodbuja sodelovanje z zasebnim sektorjem za financiranje naložbenih prioritet.

Ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali ni možno ovrednotiti lastnega dela rejcev, kakor tudi samoinicative v primeru sanacije izbruha bolezni (kot npr. prostovoljna gasilska društva, rejci živali ...).

Načrtovanje in izpopolnjevanje ukrepov za preventivo in pripravljenost bi moralo biti v tesni povezavi s prihodnjimi naložbenimi načrti.

Na področju VPNDN z vidika načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost vidnejše vloge zasebnega sektorja ni in je tudi vprašanje, če je to relevantno. Potencialno nekoliko večja vloga zasebnega sektorja pa bi bila lahko pri izvajanju določenih ukrepov. Izjema so razni koncesionarji, ki sodelujejo pri načrtovanju in zlasti izvajanju določenih ukrepov. Vloga zasebnega financiranja bo v bodoče mogoča prek javno-zasebnega partnerstva pri razvoju sistema javnega alarmiranja, sistemu tihega pozivanja prek sprejemnikov osebnega klica in pri t. i. e-call-u, ki pa ni relevanten glede na obravnavano nesrečo.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku načrtovanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni postopki za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo pravne ali politične prepreke.

Financiranje dejavnosti v okviru UVHVVR in delovanja sistema VPNDN se predvsem na državni ravni zagotavlja prek proračuna RS, na nižjih ravneh pa predvsem iz proračunov lokalnih skupnosti, kar pomeni, da se tudi načrtuje določena finančna sredstva tako za načrtovanje kot zlasti za izvajanje ukrepov za pripravljenost. Načeloma so vsaj na državni ravni za te namene vedno na razpolago proračunska sredstva, saj gre večinoma za redne dejavnosti ministrstev in javnih služb oziroma za ukrepe, katerih načrtovanje in izvajanje mora biti vnaprej finančno pokrito, da se lahko realizira.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.2.7 Financiranje: 3,33

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,33

Ocena zmožnosti načrtovanja ukrepov: 3,17 (3)

3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov.

Pri oceni upravne zmožnosti se je treba osredotočiti na obstoj relevantne strategije, politike in metodologij, obstoj potrebnega strokovnega znanja, koordinacijo postopka, obseg vključenosti deležnikov ter komuniciranje in postopke, ki se uporabljajo.

Pri oceni tehnične zmožnosti se je treba osredotočiti na oceno uporabe ustrezne infrastrukture, opreme in zalog ter na obstoj in ustreznost strokovnega tehničnega znanja.

Pri oceni finančne zmožnosti se je treba osredotočiti na oceno razpoložljivosti finančnih sredstev.

Da bi bili odgovori na posamezna vprašanja dovolj podrobni, bi morali vključevati pojasnila o tem, kaj je bilo storjeno ter kako in kdaj, ter ustrezne podatke, številke in sklice, če so dostopni.

Upravne zmožnosti

3.3.1 Strategija/politika/metodologija

Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni so razvili pristope za izvajanje ukrepov na področju preventive pred tveganji in pripravljenosti nanje. Ocenijo se pričakovani učinki načrtovanih ukrepov za preventivo in pripravljenost na ublažitev tveganja ter v skladu s tem prednostno razvrstijo in prilagodijo ukrepi.

Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop na nacionalni ali podnacionalni ravni, ki postopek načrtovanja povezuje z izvajanjem ukrepov, opišite, kako poteka izvajanje, kako se analizirajo posledični učinki na zmanjšanje in blaženje tveganj ter prilagajanje nanje ter kako se rezultati teh analiz tveganja ponovno vključijo v načrtovanje in ocene tveganj ob ustreznem upoštevanju skladnosti z morebitnimi obstoječimi ukrepi za preventivo in pripravljenost v okviru prilagajanja podnebnim spremembam.

Kot ukrepe na državni ravni bi lahko identificirali dela, kot so priprava programov nadzora in vzorčenja, masovnega cepljenja kot možnost preventivnih ukrepov in faktorjev zmanjšanja tveganja. Ukrepi sam je tudi priprava Ocene ogroženosti zaradi posebno nevarnih boleznih živali, ki bo izhajala iz Ocene tveganja za posamezne bolezni živali.

Povezava med načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za pripravljenost, tudi na področju sistema VPNDN, je neobhodna.

Na področju sistema VPNDN je kot identificiran ukrep za pripravljenost v okviru sistema VPNDN treba omeniti državno oceno ogroženosti zaradi posebno nevarnih boleznih živali, ki bo ob naslednji dopolnitvi tesneje vezana na Oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali. Aktualna verzija Ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi pojava posebno nevarnih boleznih živali, verzija 3.0, je iz leta 2020.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3

Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katere metode so bile razvite za poročanje o škodi in človeških žrtvah, ali se ti podatki sporočijo deležnikom in državljanom, ali deležniki prispevajo k poročanju o škodi in/ali oceni stroškov, ali se podatki o škodi redno ali občasno dokumentirajo in hranijo, kakšno časovno obdobje je zajeto in ali so ta poročila na voljo javnosti.

Metode za ocenjevanje škode so razvite za večino nesreč. Večina ministrstev ima glede ocene škode svoje postopke in metodologije.

Na UVHVVR se zbirajo podatki o dogodkih in o poginjenih oziroma usmrčenih živalih v obliki dnevnih oziroma tedenskih poročil. Poročila in obrazci, ki se pri tem uporabijo, so objavljeni v Načrtih ukrepov za posamezno bolezen. Spletna aplikacije EPI je med drugim namenjena zbiranju in poročanju o boleznih živali, kar se uporabi za mednarodno poročanje Evropski komisiji in Mednarodni organizaciji za zdravje živali. UVHVVR ima za ocenjevanje škode zaradi izgube živali svojo metodologijo in postopke. Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva določa bolezni živali, za katere se pri izvajanju odrejenih ukrepov zagotavlja odškodnina za živali, ki so bile pri tem usmrčene ali zaklane, ter za predmete in surovine, ki so bili pri tem poškodovani, pokvarjeni ali uničeni, pogoje za cenilce, dokumentacijo in postopek za izplačilo odškodnine ter pristojni organ za uveljavljanje sofinanciranja. Določenih je 23 bolezni, za katere se lahko izplača odškodnina na osnovi zahteve imetnika, podane na Območni urad UVHVVR. Cenilci, imenovani s strani direktorjev Območnih uradov UVHVVR, določijo ceno usmrčenim ali zaklanim živalim v skladu s tržnimi vrednostmi. V primeru večjih naravnih nesreč, katastrof, se večja sredstva pridobijo iz proračunskih rezerv.

Upoštevati je treba, da med škodo spadajo tudi stroški intervencije in drugi intervencijski stroški, pri čemer pa mora biti iz podatkov razvidno, kolikšna je škoda zaradi same nesreče in kolikšni so stroški intervencij zaradi obravnavane nesreče.

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami v 52. členu nalaga URSZR, da mora med drugim zbirati podatke za vse naravne in druge nesreče, kot so podatki o posledicah in škodi ter podatki o intervencijah sil za zaščito, reševanje in pomoč ob nesrečah. Vprašanje je, če v ta kontekst spadajo tudi posebno nevarne bolezni živali.

Nekatere posebno nevarne bolezni živali se lahko prenesejo tudi na ljudi. Pri oceni tveganja za izbruh posebno nevarnih bolezni živali ni bilo določenih človeških žrtv. Določene žrtve bi eventuelno lahko nastale ob izbruhu aviarnе influence. Za poročanje o človeških žrtvah in ranjenih in podobno ne glede na nesrečo ni enotnega koncepta, podatki se zbirajo na več mestih. Nekateri podatki o tem se sicer se pridobijo tudi iz sistema SPIN URSZR, vir teh podatkov pa so večinoma poročila z intervencij zaščite, reševanja in pomoči. Največje težave so s pridobivanjem podatkov o poškodovanih in ljudeh, ki so kasneje umrli, zlasti, če zdravljenje traja dlje. Za zbiranje takšnih podatkov je sicer pristojno MNZ, verjetno pa se, če so zaredi bolezni živali oboleli tudi ljudje, zbirajo tudi v okviru MZ oziroma NIJZ (Nacionalnega inštituta za javno zdravje).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.1 Strategija/politika/metodologija: 3,00

3.3.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vlogelnaloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za postopek izvajanja razdeljene znotraj (državne/javne) uprave, ali so ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja, dodatne potrebe in/ali neskladja, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

UVHVVR ima vzpostavljene Načrte ukrepov za posamezne bolezni, v katerih so opredeljeni sistemi delovanja, strukturirano je poveljevanje in financiranje.

Odgovor na to vprašanje je kar se tiče sistema VPNDN, načelno splošen in pozitiven ter se lahko navezuje na vsebino odgovorov na vprašanji 17 in 18.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.2 Koordinacija: 4,00

3.3.3 Strokovno znanje

Uporabljajo se metodologije za kadrovske načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Uporabljajo se orodja za ocenjevanje delovne uspešnosti osebja, ki vključujejo redno pregledovanje potreb na področju usposabljanja in razvoja.

Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti (npr. oddelki, agencije) sodelujejo pri izvajanju ukrepov, kako se ti subjekti določijo/izberejo in katere kompetence osebja se upoštevajo pri porazdelitvi odgovornosti ter ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

Sredstva zagotavlja državni proračun in njihov obseg je odvisen od več dejavnikov. Glede porazdelitve odgovornosti je odgovor na to vprašanje v znatni meri smiselno podan že v odgovoru na vprašanje št. 18. Razmejitev ukrepov za preventivo in pripravljenost po posameznih resorjih je razvidna tudi iz razvidov, ki so priloga te ocene. V največji meri je v izvajanje ukrepov za preventivo

in pripravljenost glede na pristojnosti, ki izhajajo iz pravnih aktov, vpet predvsem MKGP/UVHVVR. Nekateri ukrepi za pripravljenost izvaja tudi sistem VPNDN oziroma URSZR.

Na UVHVVR ocenjujemo, da je teh sredstev za izvajanje ukrepov občutno premalo in bi bilo zaželeno, da bi jih bilo več.

Ob izbruhu bolezni in sanaciji posledic pomoč predstavljajo tudi druge službe, kot npr. prostovoljna in poklicna gasilska društva, URSZR in Slovenska vojska. V primeru naravne nesreče je dodatna sredstva mogoče zagotoviti tudi iz proračunske rezerve.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je za osebje, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov, na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, ter kako pogosto so te osebe že bile vključene v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Opišite, kako je organizirano obveščanje osebja, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, o ciljih, prioritetah in postopkih.

Deloma je odgovor na to vprašanje že podan v odgovoru na vprašanje 28. Kot je bilo že predhodno pojasnjeno, sta načrtovanje in preventivna ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali vključena v izobraževalne procese na vseh ravneh strokovnega izobraževanja za veterinarje. Na UVHVVR so zaposleni veterinarji, ki dobijo ustrezno izobrazbo na zaključenem študiju na Veterinarski fakulteti. Nadalje se zaposleni na UVHVVR izobražujejo z internimi prenosi znanja, s prenosi novih znanstvenih dognanj v prakso, z usposabljanji in z izmenjavo dobre prakse s primerljivimi državami.

Pri izvajanju ukrepov sodelujejo tudi druge veterinarske službe, ki izvajajo določene ukrepe (veterinarske organizacije s koncesijo, NVI). Tako se dodatne izkušnje in znanja pridobivajo tudi v okviru simulacijskih vaj za posamezne bolezni in izobraževanj, organiziranih s strani mednarodnih organizacij in Evropske komisije (npr. BTSF).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.3 Strokovno znanje: 3,00

3.3.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza / električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah (čezmejno obvladovanje tveganj). Za obravnavo novih tveganj je zato treba vzpostaviti mrežo za odziv, v okviru katere se lahko mobilizirajo vse potrebne zmogljivosti različnih deležnikov.

Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (nosilec, sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop glede vključevanja javnih/zasebnih deležnikov ali upravljanja mreže deležnikov ter navedite vrste deležnikov, ki prispevajo k izvajanju ukrepov, in opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Odgovor na to vprašanje je deloma podan že v odgovoru na vprašanje 25.

Kar se tiče izvajanja ukrepov za v okviru sistema VPNDN, so v odvisnosti od ukrepa lahko vključeni tako URSZR, sile za zaščito, reševanje in pomoč in enote civilne zaščite (glede na Uredbo o opremljanju, organiziranju in usposabljanu sil za zaščito, reševanje in pomoč in enot Civilne zaščite), kot tudi npr. Slovenska vojska ipd.

Pri izvajanju zaščite in reševanja se vključujejo pri določenih nesrečah tudi zasebna podjetja (veterinarske organizacije s koncesijo) in NVI, s katerimi imajo nosilci načrtovanja sklenjene pogodbe. Ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali so vključeni strokovnjaki iz Nacionalnega veterinarskega inštituta, Veterinarske fakultete, Veterinarske zbornice Slovenije in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Kar se tiče državljanov, gre predvsem za sposobnost, da lahko ob nesreči uspešno izvajajo osebno in vzajemno zaščito. To lahko velja tudi za tiste posebno nevarne bolezni živali, ki se lahko prenašajo na človeka. Tovrstne informacije posredujejo pristojne službe MKGP in tudi MZ in NIJZ.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, kateri čezmejni ukrepi za preventivo in pripravljenost se izvajajo, kateri drugi deležniki sodelujejo pri teh ukrepih in ali so bile na podlagi skupnega izvajanja ukrepov oblikovane konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev) ter opišite morebitne izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

V primeru, da pride do nesreče v obliki izbruha posebno nevarnih bolezni živali, smo vključeni v sistem obveščanje EU. Odbor za zdravje živali Evropske komisije oziroma PAFF je namenjen transparentni komunikacij o stanju bolezni znotraj držav EU. Strokovnjaki iz različnih držav med seboj sodelujejo, izmenjujejo informacije in primere dobre prakse. Pri izbruhu posebno nevarne bolezni živali v sosednji državi se čim prej začnejo izvajati ukrepi za preprečevanje širjenja bolezni na lastno ozemlje. Obseg sodelovanja je odvisen tudi od bolezni. Tako se predvideva, da bi se ob pojavu vozličastega dermatitisa v sosednji Hrvaški izvedlo masovno preventivno cepljenje govedi, ne glede na to, da bolezni še ni v državi.

Kar se tiče sistema VPNDN je za URSZR načelni odgovor glede izvajanja določenih ukrepov lahko vezan na odgovor na vprašanje št. 27 (npr. skupni projekti, izvajanje mednarodnih vaj na državni

ravni ipd., npr. s Hrvaško, Avstrijo in Italijo) – vendar v glavnem ne velja za področje posebno nevarnih bolezni živali.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: n.r.; SKUPNA OCENA: 4.

Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so sklenjeni dogovori, s katerimi se spodbuja zadostna kakovost, kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih izvajajo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani ublažitvi tveganja, ter ali so bile pridobljene izkušnje, ki bi se lahko izmenjale.

Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali s scenariji tveganja, in s pripadajočimi analizami tveganja, je pokazala dejanske vplive in verjetnost teh dogodkov. Dejansko uspešnost in ustreznost načrtovanja in izvajanja identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi naj bi z učinkovitim odzivom zmanjšali predvsem posledice in zmanjšali verjetnost pojava posebno nevarnih bolezni živali, se lahko preveri na vajah.

Dodatno ima UVHVVR z ostalimi organizacijami na področju veterine sklenjene koncesijske pogodbe, ki zagotavljajo tudi 24/7 dežurstva in koncesije za izvajanje deratizacijo, dezinfekcijo in dezinsekcijo. Koordinacija poteka med Veterinarsko zbornico Slovenije (s pripadajočimi veterinarskimi organizacijami) in Nacionalnim veterinarskim inštitutom. Preventiva in pripravljenost na področju veterine se vzdržuje s sistematičnim vzorčenjem za odkrivanje pojavov bolezni in s preventivnimi cepljenji.

Kar se tiče zasebnih deležnikov, se nekoliko večji delež v sistemu VPNDN, kot je bilo odgovorjeno na vprašanji št. 25 in 30, šele načrtuje, zato odgovora ni mogoče celovito podati.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.4 Drugi deležniki: 4,00.

3.3.5 Postopki

Obvladovanje tveganja mora vključevati razvoj vzpostavljenih postopkov za zagotovitev delovanja sistema za obvladovanje tveganj. V okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je zato treba opredeliti postopke, ki prispevajo k zmanjšanju tveganja.

Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?

Pojasnilo: Opišite, ali so vzpostavljeni postopki, kako delujejo v praksi, ali so razviti standardni operativni postopki, in če da, za katere operacije, ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Na področju UVHVVR so postopki za preventivo in pripravljenost opredeljeni v zakonodaji in načrtih ukrepov. Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti opredeljuje dolžnost za prijavo ter kdo je dolžan prijaviti bolezen. Pravilnik o boleznih živali opredeljuje sum na bolezen ter postopke Državnega središča za nadzor bolezni (DSNB). Odredba o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali opredeljuje spremljanje bolezni in zgodnje odkrivanje povzročiteljev bolezni v obliki aktivnega monitoringa.

Kar se tiče sistema VPNDN, je odgovor na to vprašanje pozitiven.

Zgodnje obveščanje med pristojnimi organi MKGP in sistema VPNDN ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali je določeno in bi se ob dejanskem izbruhu tudi izvajalo.

Aktiviranje sil in sredstev ZRP in izvajanje dispečerstva ob nesrečah, delno tudi izvajanje zgodnjega opozarjanja (izvajanje obveščanja po načrtih zaščite in reševanja, izdajanje rednih in izrednih informativnih biltenov, objave v medijih in na spletu) se skladno s potrebami in vsebino načrtov zaščite in reševanja ter odločitev vodij intervencij in poveljnikov civilne zaščite izvaja v ReCO in CORS. Za delovanje CORS in ReCO ob posameznih nesrečah so bili razviti številni standardni operativni postopki – tudi za primer posebno nevarnih bolezni živali. Delo v centrih za obveščanje je urejeno tudi s Pravilnikom o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.5 Postopki: 4,00

3.3.6 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj za nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato vseskozi med izvajanjem teh ukrepov zagotavljati, da se uporabljajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z ustreznimi deležniki, vključno z državljani.

Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?

Pojasnilo: Opišite, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi subjekti ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim službam zagotovi, da so ustrezno obveščene in da lahko prispevajo svoje znanje.

UVHVVR sodeluje pri pretoku informaciji s komisijo za zoonoze na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ). Znotraj UVHVVR poteka izmenjava informaciji pri izbruhu bolezni med glavnim uradom in območnimi uradi preko sistema državnega središča za nadzor bolezni (DSNB).

Na področju sistema VPNDN se URSZR zavzema za sodelovanje in medsebojno izmenjavo informacij, saj je medsebojno poznavanje pristojnosti in trenutnega dela na področju obvladovanja nesreč pomembno za kontinuiteto in napredek pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, pa tudi na drugih področjih dela, kjer je pomembno, da se deluje usklajeno oziroma povezovalno. Kot dober primer takega sodelovanja se lahko izpostavi delovanje Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene obvladovanja tveganj za nesreče. Pretok informacij in sodelovanje med subjekti lahko na splošno ocenimo kot zadovoljiv.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljanji, osveščanje in krepitev zaupanja?

Pojasnilo: Podrobno opišite, kako je organizirano obveščanje državljanov in komuniciranje z njimi pred izvedbo ukrepov, med njo in po njej ter opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Na UVHVVR je obveščanje javnosti urejeno s Službo za odnose z javnostjo. UVHVVR obvešča javnost z organiziranjem novinarskih konferenc, posreduje informacije preko spleta in podaja informacije v izjavah za javnost ter v ostalih objavljenih publikacijah.

Ob nekaterih nesrečah je pomembno tudi pojavljanje strokovnjakov, predstavnikov štabov civilne zaščite in vodij intervencij v medijih, zlasti med in neposredno po nesreči, saj jim javnost v določenih primerih zaupa bolj kot če bi določene informacije bile podane na bolj formalen način.

Tukaj so tudi novi načini komuniciranja z javnostjo kot so facebook, twitter, tudi izdelave krajših filmov ipd. URSZR se teh novih načinov komuniciranja z javnostjo že poslužuje, vendar ne za področje obravnavane nesreče.

Kar se tiče URSZR, je javnost lahko vključena pri izdelavi ocen ogroženosti, načrtih zaščite in reševanja, dnevno pa so prek dnevnih in izrednih informativnih biltenov (vključuje tudi objave na spletnih straneh in na teletekstu TV Slovenija) javnosti na razpolago tudi informacije o pomembnejših dogodkih in nesrečah na področju sistema VPNDN ter posredovanja informacij.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.6 Obveščanje in komuniciranje: 3,50

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,58 (4)

Tehnične zmožnosti

3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali obstoječa infrastruktura, kot so ceste, stavbe, jezovi, železniške proge, mostovi, sateliti, podzemne cevi, kabli (komunikacije), bolnišnice, zaklonišča, sistemi zgodnjega opozarjanja itd., ki se štejejo za pomembne za ublažitev ugotovljenih tveganj, izpolnjujejo določene standarde zanesljivosti, varnosti ali učinkovitosti.

Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo: Opišite, kako se opredeli infrastruktura, ki je kritična v smislu ublažitve posameznih tveganj za nesreče, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za nesrečo, ali se vodi seznam relevantne infrastrukture, in če da, ali se redno pregleduje, ali so ugotovljene potrebe po naložbah ter ali se izvaja nacionalna politika v zvezi s kritično infrastrukturo.

UVHVVR opredeljuje naslednjo relevantno infrastrukturo, kot so npr. zavetišča, hlevi, veterinarsko higiensko službo (VHS za odvoz trupel), kafilerije in predelovalni obrati. Odgovor s področja sistema VPNDN na to vprašanje je delno oziroma smiselno že podan v odgovorih na vprašanji št. 24 in 29. Poleg tega pa gre pri izvajanju zaščite in reševanja tudi za vprašanje ustrezne opreme oziroma sredstev za ZRP (predvsem gasilcev).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT: 3,00

3.3.8 Oprema in zaloge

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali oprema za preventivo in pripravljenost izpolnjuje standarde, ki se zahtevajo za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?

Pojasnilo: Opišite, ali se vodi in posodablja evidenca razpoložljive opreme in njene uporabe. Opišite, ali se v postopku izvajanja ukrepov ugotovljajo potrebe po opremi za ustrezno blažitev tveganja za nesrečo, ki so obravnavane v postopku načrtovanja, in če da, katere so te potrebe, ali se vodi in analizira evidenca razpoložljive opreme, da bi se ugotovilo, ali omogoča ugotavljanje dodatnih potreb ali neskladij, ter kateri ukrepi se sprejmejo za zadovoljitev teh potreb.

Na UVHVVR je seznam opreme v načrtih ukrepov za strokovno skupino (epruvete, obujke, rokavice,...). Prav tako je na razpolago tako imenovana mala razpoložljiva oprema, ki se hrani na Območnih uradih UVHVVR in delno tudi na glavnem uradu (dodatno opisano pri vprašanju št. 46).

Podatki sodelujočih in o uporabljeni gasilski in drugi opremi in sredstvih na vajah ZRP so lahko podlaga za oceno potreb ob mogočih posebno nevarnih boleznih živali ne le količinsko, temveč tudi strukturno (katere enote, kakšna sredstva za zaščito in reševanje in v kakšnem obsegu). Iz tega izhaja tudi potrebnost in pomembnost ustreznih analiz po izvedenih vajah, pa tudi ob dejanskih pojavih bolezni, kot je bil pojav aviarne influence pri prostoživečih pticah leta 2006.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se morebitna ugotovljena tveganja dobavne verige ter kako se analizira vpliv teh tveganj, kateri ukrepi se po potrebi sprejmejo za zmanjšanje teh tveganj in ali se v ta namen sklenejo čezmejni dogovori ali sporazumi o sodelovanju.

Na UVHVVR so pripravljene zaloge opreme in materiala, ki so potrebna za omejitev širjenja bolezni, vzorčenje in preglede, raziskave ter naknadno sanacijo škode po izbruhih bolezni. Oprema in material so nabavljeni na zalogo. Zaradi boljše in enostavnejše logistike ob pojavu bolezni se material, kot so razkužila, rokavice, obujke, zaščitne obleke, skladišči po Območnih uradih UVHVVR. Ker imajo določeni materiali omejen rok trajanja, se le-ta upošteva in se oprema nadomešča skladno s tem rokom, tako da se zaloga sproti obnavlja. Roki za dobavo so specifičirani v pogodbah oziroma naročilnicah.

Na UVHVVR je zaloga za primer izbruha nesreče sestavljena iz naslednjih komponent:

- Razkužila (npr. Ecocid)
- Rokavice
- Obujke
- Zaščitna obleka (kombinezoni in kape za enkratno uporabo)
- Zaščitne maske in respiratorji FFP2
- Zaščitna očala
- Škornji

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: n.r.; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.8 Oprema in zaloge: 3,00

3.3.9 Strokovno tehnično znanje

Strokovno tehnično znanje vključuje kompetence, ki so na voljo, in metodologije, ki so bile razvite za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Glede na to, da strokovno tehnično znanje ni opredmetena zmogljivost, se zahteva po temu znanju zagotavlja z dokumentiranjem ali izmenjavo izkušenj in učenjem.

Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?

Pojasnilo: Opišite strokovno tehnično znanje, ki se uporablja in se šteje za potrebno pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ali se za izvajanje uporabljajo tehnična orodja, in če da, katera, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, da se lahko nenehno izpopolnjujejo za uporabo tehničnih orodij, kako se znanje izmenjuje med osebami, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako se spodbuja poklicni razvoj.

Odgovor na to vprašanje je lahko v deloma isti kot zadevna vsebina odgovora na vprašanje 37. Vsi sodelujoči pri izvajanju ukrepov imajo potrebno strokovno znanje za ustrezno izvajanje ukrepov za pripravljenost, ki ga pridobijo v obliki strokovnih izpopolnjevanj v času študija kot tudi kasneje na raznih izobraževanjih (BTSF; simulacijske vaje).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se način in vrsto usposabljanja, ki se zagotavlja za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Na UVHVVR se vodijo postopki nabave opreme za primer sanacije nesreče v okviru javnih naročil po Zakonu o javnem naročanju (npr. do vrednosti 20 tisoč EUR z naročilnicami). Na UVHVVR je v okviru splošne službe zaposlena uslužbenka, ki se ukvarja posebej z javnim naročanjem in usmerja delo strokovnjakov na tem področju. Udeležuje se tudi izobraževanj o postopkih javnega naročanja in znanje prenaša na strokovnjake, ki so zadolženi za logistične in nabavne postopke. Zato je zelo pomembna povezava in sodelovanje med njimi. Prav tako imajo strokovnjaki specialno izobrazbo in izkušnje na področju javnega naročanja.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?

Pojasnilo: Opišite, ali se te metode uporabljajo pri ukrepih za preventivo in pripravljenost, ali se za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja izvajajo usposabljanja, in če da, katera, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Vprašanje opominja na to, na kako širok spekter področij lahko vpliva velika in kompleksna neseča. Na vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovoru na vprašanje 37. Sicer pa je to področje, kjer bo

splošnem treba postoriti še več aktivnosti. V sistemu VPNDN si npr. prizadevamo za stalno zagotavljanje in nadomeščanje porabljenih, okvarjenih ali iztrošenih materialnih in drugih sredstev, tako v okviru ustvarjanja ustreznih pogojev za delovanje v upravno-administrativnem področju, še bolj pa na področju odziva (zagotavljanje ustreznih sredstev za ZRP).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Ocena ravni za 3.3.9 Strokovno tehnično znanje: 3,00.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 3,00 (3).

Finančne zmožnosti

3.3.10 Financiranje izvajanja ukrepov

V okviru te zahteve se oceni, ali sta zagotovljena razpoložljivost in hitra dostopnost finančnih sredstev za financiranje verjetnih izrednih razmer, ki so bile ugotovljene v okviru ocene tveganja za posamezno nesrečo in načrtovanja.

Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku izvajanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni ukrepi za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo neskladja, dodatne potrebe ali pravne oziroma politične prepreke.

Urejeno financiranje je zelo pomembna podlaga za nemoteno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Odgovor se deloma lahko naveže na vsebino odgovora na vprašanje 32. Proračunska sredstva na ravni države za izvajanje ukrepov za pripravljenost obstajajo, tako iz rednih sredstev kot iz proračunske rezerve. Ministrstva, pristojni organi ter v manjšem delu tudi občine so proračunski uporabnik. Nekateri ukrepi se delno financirajo tudi na lokalni ravni. Ob aktiviranju oziroma izvajanju nalog iz državnega načrta ZRP bi del aktivnosti izvajanja zaščite, reševanja in pomoči prevzela država.

Zakonodajna podlaga za izplačilo odškodnin imentikom živali in stroškov, ki nastanejo pri izvajanju odrejenih ukrepov ob pojavu bolezni, je opredeljena v okviru najmanjšega obsega zdravstvenega varstva (45., 46. in 47. člen) in v okviru stroškov (48. in 49. člen) v Zakonu o veterinarstvu. Podrobnejša opredelitev za odškodnine je v Pravilniku o odškodninah na področju veterinarstva (Uradni list RS, št. 105/07 in 57/15). Predvsem ob večjih naravnih in drugih nesrečah se za nemoteno zagotavljanje izvajanja ukrepov za pripravljenost, zlasti izvajanje zaščite in reševanja, delno pa tudi za izvajanje drugih ukrepov iz pristojnosti drugih ministrstev, lahko preko Vlade RS zagotovijo tudi proračunska sredstva iz proračunske rezerve. Možen pa je tudi rebalans proračuna (povečanje ali zmanjšanje sredstev, prerezporeditev sredstev).

OCENA RAVNI: UVHVVR: 3, VPNDN: 3; SKUPNA OCENA: 3.

Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstajajo načrti v zvezi z delitvijo finančnega bremena; navedite, ali se je država članica obrnila na deležnike, in če da, na katere, ter ali se pripravljajo oziroma so že bili sklenjeni sporazumi za kritje teh stroškov.

Odgovor na to vprašanje je delno podan že v odgovoru na vprašanje št. 50. Gre torej za ustrezna razmerja višine finančnih sredstev v državnem proračunu za proračunske porabnike. Pomembno pa je načrtovanje in rezervacija sredstev za izvajanje ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost tudi na nižjih ravneh, zlasti na ravni lokalnih skupnosti.

Ob vajah, ob nesreči in tudi v mirnodobnem času, ko se ukrepi za preventivo in pripravljenost načrtujejo, izvajajo in izpopolnjujejo, vsak krije svoje stroške izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Ko je aktiviran državni načrt zaščite in reševanja, stroške intervencij (izvajanja zaščite in reševanja) lahko delno krije država.

Vrednost odstranjenih živali je določena glede na uporabno vrednost same živali in je poplačana odvisno od tržne vrednosti. Zakondajna podlaga za izplačilo je Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva. Posamezne občine imajo lahko določena sredstva za primer nesreče, kot je pojav bolezni, zagotovljena tudi v svojem proračunu.

OCENA RAVNI: UVHVVR: 4, VPNDN: 4; SKUPNA OCENA: 4.

Ocena ravni za 3.3.10 Financiranje izvajanja ukrepov: 3,50.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,50 (3).

Ocena zmožnosti izvajanja ukrepov: 3,36 (3).

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali: 3,30 (3).

4. Povzetek ocene

Povzetek ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali je pripravljen skladno s petim poglavjem smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Vsebuje kratke povzetke odgovorov iz prejšnjega poglavja, večji poduarek pa je na številčnih ocenah.

4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali na različnih vsebinskih ravneh

V povzetku so v preglednici 5 v naslednjem poglavju (4.2) povzete ocene ravni vseh posameznih vprašanj. Poleg ocen ravni vsak odgovor v stolpcu »Opombe« vsebuje tudi strnjen povzetek in po potrebi tudi utemeljitev za izbiro ravni. Vpisna preglednica vsebinsko izhaja iz smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče.

Poleg tega so bile v tej preglednici ugotovljene oziroma na spodaj opisan način opredeljene tudi ocene ravni na nadaljnjih, višjih nivojih oziroma vsebinskih sklopih (na četrtem nivoju (npr. za posamezna področja kot so okvir, koordinacija, oprema, strokovno znanje, drugi deležniki itd.), na tretjem nivoju (npr. za posamezne vrste zmožnosti – upravne, tehnične, finančne), na drugem nivoju (za področje ocene tveganja za posamezno nesrečo, za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) ter na prvem oziroma končnem nivoju - za nesrečo kot celoto.

Postopek ocenjevanja po posameznih vsebinskih sklopih oziroma na vseh nivojih je bil v preglednici 5 v poglavju 4.2, na katero se nanašajo tudi vse nadaljnje razlage, izveden na naslednji način:

- 1 Posamezno vprašanje in ocena ravni za obravnavano vprašanje (1–51), ki je zapisana ob koncu vsakega odgovora v poglavju 3 in vpisana v preglednico 5 v poglavju 4.2, predstavljata najnižji, 5. nivo. Mogoče so ocene od 1 do 4, vedno v celem številu, v določenih primerih tudi n. r. Na vprašanja v tej oceni sta odgovarjala dva organa (UVHVVR in URSZR), ki sta pripravila svoj del posameznega odgovora (tako pisno kot številčno oceno ravni), vezanega na delovno področje in pristojnost organa. Ocena ravni posameznega odgovora je bila v takem primeru izračunana tako, da so bile sešete parcialne ocene obeh organov in dobljena vsota deljene s številom organov, ki so na konkretno vprašanje odgovarjali. Tako dobljeno število ni vedno celo število, v tem primeru se je za končno oceno ravni posameznega odgovora upošteval preračun iz preglednice 4.

- 2 Če je v četrtem nivoju le eno vprašanje, je ocena (vrednost) ravni za ta nivo v bistvu enaka oceni za to vprašanje (tak primer je npr. pri nivoju 3.1.1, kjer je v okviru Okvira le eno vprašanje, podobno je npr. tudi pri vprašanju 7 in ravni 3.1.4 itd.), le da je v tem primeru ocena (vrednost) zapisana kot decimalno število. Če je vprašanj v okviru četrtega nivoja več, je ocena za ta nivo izračunana tako, da so bile seštete ocene vseh posameznih vprašanj in vrednost deljena s številom vprašanj v tem nivoju. Tak primer je npr. pri nivoju 3.1.4, kjer so tri vprašanja. Vprašanj, na katera se zaradi nerelevanosti ne pripravi odgovor (n. r.), ali odgovor iz kakršnih koli vzrokov ni bil pripravljen, se pri tem ne upošteva.
- 3 Vrednost ravni na tretjem nivoju (npr. Upravnih zmožnosti v vrstici 2) je bila izračunana tako, da so bile seštete vrednosti vseh vsebin na četrtem nivoju (npr. v primeru Upravnih zmogljivosti pri oceni tveganja za posamezno nesrečo je to seštevek vrednosti ravni 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 in 3.1.5). Dobljena vrednost je bila nato deljena s številom ravni (v konkretnem primeru 5, oziroma z manj, če bi se zgodilo, da na tretjem nivoju morda ne bi imeli relevantnega odgovora oziroma bi bil odgovor n. r.). Tako dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število. Dobljena vrednost je na način, opredeljen v preglednici 4, izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za žled na zaokroženih vsebinskih področjih tretjega nivoja.
- 4 Vrednost ravni na drugem nivoju – na nivoju ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je izračunana tako, da so bile dobljene (decimalne) vrednosti za ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov in na področju izvajanja ukrepov, torej vrednosti tretjega nivoja, seštete in deljene s tri. Dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število, obenem pa je na način, opredeljen v preglednici 4, preračunana in izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali na področju ocenjevanja tveganja za nesrečo, načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.
- 5 Skupna ocena (vrednost in stopnja) zmožnosti za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo (prvi nivo) (vrstica 126 v preglednici 5) je bila izračunana tako, da je bila sešteta vrednost, povezana z oceno tveganja za posamezno nesrečo (vrstica 40 v preglednici 5), vrednost za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 78 v preglednici 5) in vrednost za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 125 v preglednici 5) ter seštevek deljen s tri. Dobljena vrednost, ki je decimalno število, predstavlja končno vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo. Dobljena vrednost je bila prek

opredeljenih rangov v preglednici 4 pretvorjena še v skupno – končno stopnjo zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo.

Vse te izračunane ocene (na četrtem nivoju vrednosti ravni, na višjih nivojih pa vrednosti in stopnje) se bile nato naknadno vpisane še pod posamezne vsebinske sklope vprašanj v prejšnjem poglavju 3.

Preglednica 4 predstavlja preračun vrednosti v cela števila in razlago stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja na posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja.

Preglednica 4: Preračun vrednosti v cela števila in razlaga stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo na posameznih vsebinskih sklopih

Skupna vrednost ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo oziroma posameznih vsebinskih sklopov	Barvna lestvica in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Razlaga stanja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo
do 1,50	1	dejavnosti se večinoma še niso pričele (zmožnosti večinoma niso ugotovljene)	Tveganja za nesrečo se ne obvladuje ali le v manjši meri, vplivi in/ali verjetnosti nesreče se ob takšnem trendu dolgoročno lahko povečujejo
1,51 – 2,50	2	zmožnosti so večinoma ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek	Tveganje za nesrečo se delno ali pretežno obvladuje, ni verjetno zmanjšanje vplivov in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju, če je bilo le-to določeno
2,51 – 3,50	3	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih	Tveganje za nesrečo se obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov na večini področij in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju, če je bilo le-to določeno
3,51 – 4,00	4	zmožnosti so večinoma integrirane in se izboljšujejo	Tveganje za nesrečo se v celoti obvladuje, obstaja velika verjetnost zmanjšanja vplivov in/ali verjetnosti nesreče na raven sprejemljivega tveganja za nesrečo (če je bilo oblikovano) v zadanem obdobju (če je bilo le-to določeno)

Višja končna vrednost in stopnja predstavljata boljši rezultat. Ocena oziroma vrednost 3,51 ali več pomeni (kar predstavlja najvišjo stopnjo 4) da smo kot država - skupnost sposobni zaznavno zmanjševati vplive in/ali verjetnost obravnavanega tveganja za nesrečo in tudi, da obstaja velika verjetnost, da bi z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost v zadanem obdobju vplive in/ali verjetnost obravnavne nesreče uspeli znižati do opredeljenega sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo. Vrednosti rumenega polja (med 2,51 in 3,50), ki se uvrstijo v stopnjo 3, predstavljajo še sprejemljivo raven zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo in pomenijo, da je tveganje za obravnavano nesrečo obvladljivo in da je mogoče upravičeno pričakovati, da bi se glede na ugotovljeno stanje ukrepov za preventivo in pripravljenost velikosti vplivov in/ali verjetnosti lahko nekoliko znižale.

Vrednosti v oranžnem polju (od 1,51 do 2,50 – stopnja 2) ali celo v rdečem polju (do 1,50 – stopnja 1) so nižje, manj zaželene vrednosti. Takšne vrednosti pomenijo, da se tveganje za nesrečo le delno ali v veliki meri ne obvladuje oziroma, zlasti pri vrednostih, ki bi se uvrstile v rdeče polje, da nekatere aktivnosti, s katerimi se bi lahko zmanjševalo vplive in/ali verjetnost tveganja pri obravnavani nesreči, niso niti identificirane niti le-te ne potekajo ali pa so v neustreznem - premajhnem obsegu.

4.2 Povzetek ocene

Tabelarični povzetek, ki je vsebinsko praktično skoraj v celoti prevzet iz smernic Evropske komisije o zmožnosti obvladovanju tveganj za nesreče, predstavlja jedro tega poglavja. V preglednici so predstavljena vsa vprašanja, dodane ocene ravni zanje, opombe (kratki pozvetki odgovorov in/ali utemeljitev izbire ravni, poleg tega pa še izračuni zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na višjih nivojih, vse do končne vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali.

Preglednica 5: Povzetek ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
1	OCENA TVEGANJA ZA POJAV POSEBNO NEVARNIH BOLEZNI ŽIVALI		
2	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
3	3.1.1 Okvir		
4	Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?	4	Okvir je določen in uveljavljen z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.
5	Ocena ravni za 3.1.1	4,00	
6	3.1.2 Koordinacija		
7	Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite določa, katere ocene tveganja za posamezne nesreče se izdelujejo, roke za izdelavo, zadolžene organe (nosilci, sodelujoči organi, drugi sodelujoči, Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, Medresorska delovna skupina za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče) in njihove naloge.
8	Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?	3	Izhajajoč iz okvira so odgovornosti za izdelavo posameznih ocen tveganja za posamezne nesreče porazdeljene ustrezno.
9	Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?	4	Izbruh posebno nevarnih bolezni živali je kompleksna nesreča z širokim naborom učinkov, kar se je upoštevalo tudi pri pripravi scenarijev tveganja in analiz tveganja.
10	Ocena ravni za 3.1.2	3,67	
11	3.1.3 Strokovno znanje		
12	Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?	4	Izbruh posebno nevarnih bolezni živali je kompleksna nesreča z širokim naborom učinkov, zato so bili v izdelavo Ocene tveganja za izbruh posebno nevarnih bolezni

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
			živali vključeni tudi MKGP in NVI oziroma VF.
13	Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?	4	Strokovnjaki oziroma posamezniki, vpleteni v izdelavo Ocene tveganja za izbruh posebno nevarnih bolezni živali, so strokovno ustrezni, bili pa so tudi v zadostni meri obveščani in informirani o vseh potrebnih vidikih in vprašanjih. Glede na to, da se v preteklosti ocene tveganj za nesreče v konkretni vsebini, načinu dela ipd., v RS niso izdelovale, so bile potrebne izkušnje pridobljene sproti in z izmenjavo z drugimi.
14	Ocena ravni za 3.1.3	4,00	
15	3.1.4 Drugi deležniki		
16	Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?	3	V izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali niso bili vključeni drugi deležniki.
17	Ocena ravni za 3.1.4	3,00	
18	3.1.5 Obveščanje in komuniciranje		
19	Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?	4	Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je javna in javno objavljena v celoti.
20	Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?	4	Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali je javna in javno objavljena v celoti. Podatke in ugotovitve je mogoče uporabljati skladno s predmetnimi pogoji (npr. navedba vira ipd.)
21	Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?	4	Strategija obveščanja in rezultati Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali niso nujno povezani. Neporedno ugotavljanje nevarnosti pojavljanja bolezni je v pristojnosti UVHVVR, kar slednje tudi na ustaljen način izvaja in opozorila distribuira.
22	Ocena ravni za 3.1.5	4,00	
23	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,73 (4)	
24	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
25	3.1.6 Metodologija		
26	Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne	4	Vsebina ocen tveganja za posamezne nesreče je predpisana

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?		z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je sprejela Vlada RS; upoštevana je tudi predmetna smernica Evropske komisije. Metode in tehnike za izdelavo konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo izbere nosilec. Ocene se pregledujejo in dopolnjujejo skladno z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.
27	Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?	3	V Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali je vključena tudi ocena razsežnosti in vpliva izbruha bolezni v sosednji državi.
28	Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?	n. r.	Kritična infrastruktura (na ravni države) v tem primeru ne more biti ovrednotena oziroma ocenjena.
29	Ocena ravni za 3.1.6	3,50	
30	3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija		
31	Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?	3	Osnovni pogoji na področju IKT infrastrukture so bili zagotovljeni.
32	Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?	4	Konkretnih primerov referenčnih dogodkov pojava bolezni v Sloveniji je malo oz. skoraj nič, tako da so informacije o vplivu pojava bolezni na delovanje države skope. Podatke o vplivu pojava bolezni živali zato črpamo iz primerov referenčnih dogodkov po svetu.
33	Ocena ravni za 3.1.7	3,50	
34	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,50 (3)	
35	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
365	3.1.8 Financiranje		
37	Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?	3	Za izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali niso bila namenjena, niti porabljena kakršnakoli finančna sredstva. Ne glede na to je bila v okviru možnosti ocena izdelana korektno in kompleksno. Za prihodnje bi bilo treba novim izdajam ocene

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
			(posodobitvam) po potrebi morda načrtovati in zagotoviti določena finančna sredstva.
38	Ocena ravni za 3.1.8	3,00	
39	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
40	OCENA ZMOŽNOSTI ZA OCENO TVEGANJA ZA POJAV POSEBNO NEVARNIH BOLEZNI ŽIVALI	3,41 (3)	
41	NAČRTOVANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
42	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
43	3.2.1. Koordinacija		
44	Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi.
45	Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi. Pravni akti se po potrebi obdobjno spreminjajo glede na nove okoliščine in potrebe.
46	Ocena ravni za 3.2.1	4,00	
47	3.2.2 Strokovno znanje		
48	Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?	3	Odgovor na to vprašanje je načeloma pozitiven, vendar, bi bilo lahko strokovnjakov več.
49	Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Strokovna izpopolnjevanja so draga, zato se plačljivih usposabljanj strokovnjaki udeležujejo v manjšem obsegu kot bi bilo priporočljivo.
50	Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljnih politikah/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?	3	Vsi vpleteni so načeloma seznanjeni o splošnih ciljnih in prioritetah, nekateri pri oblikovanju teh ciljev in prioritet tudi sodelujejo.
51	Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za	3	Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih

NESREČA: Pojav posebno nevarnih boleznih živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?		praks. Na predmetnem področju je pomembna tudi strokovna izmenjava informacij med udeleženi v procesu načrtovanja obvladovanja tveganj za nesreče.
52	Ocena ravni 3.2.2	3,00	
53	3.2.3 Metodologija		
54	Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?	3	Za pojav posebno nevarnih boleznih živali so pripravljene načrte ukrepov, v skladu z Evropsko in nacionalno zakonodajo.
55	Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?	3	Potrebna infrastruktura za ublažitev tveganja je neobhodna pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, v načrtih ukrepov je opredeljena infrastruktura delovanja.
56	Ocena ravni za 3.2.3	3,00	
57	3.2.4 Drugi deležniki		
58	Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?	3	Relevantni deležniki so večinoma obveščeni in delno tudi vključeni. Ob pojavu posebno nevarnih boleznih živali so opredeljene poti obveščanja in sodelovanje različnih organizacij.
59	Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Ocena tveganja za pojav posebno nevarnih boleznih je javna in tudi objavljena, vendar ni direktno usmerjena na javnost in zasebna podjetja.
60	Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Meddržavno sodelovanje je vzpostavljeno z vsemi državami v regijami, izmenjava informacij poteka tudi širše na EU in svetovnem nivoju (Mednarodna organizacija za zdravje živali). Na področju VPNDN organizacije v drugih državah članicah v načrtovanje ukrepov niso vključene.
61	Ocena ravni za 3.2.4	3,00	
62	3.2.5 Obveščanje in komuniciranje		
63	Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi	3	Relevantni deležniki so večinoma ustrezno obveščeni o ključnih

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?		elementih načrtovanja, tudi državljani so o nekaterih vsebinah obveščeni, lahko sodelujejo pri njihovem nastajanju, določeni streteški dokumenti so javni.
64	Ocena ravni za 3.2.5	3,00	
65	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOGLJIVOSTI	3,20 (3)	
66	TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI		
67	3.2.6 Oprema		
68	Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Ustrezna oprema, računalniške aplikacije in informacijski sistemi ter ostala orodja so na voljo. Dodatna oprema za pojav bolezni je regijsko in centralno razdeljena.
69	Ocena ravni 3.2.6	3,00	
70	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOGLJIVOSTI	3,00 (3)	
71	FINANČNE ZMOGLJIVOSTI		
72	3.2.7. Financiranje		
73	Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?	4	Načrtovanje in izvajalne ukrepov sta med seboj povezana, finančna sredstva in viri so zagotovljeni iz Proračuna RS, tako za nadomestila in odškodnine. Določena sredstva je možno pridobiti tudi iz EU.
74	Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?	3	Težko je oceniti lastno delo rejcev, samoinicative v primeru sanacije pojava bolezni; na področju VPNDN se načrtuje vključitev javno-zasebnega partnerstva predvsem na področju opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter informacijskih in telekomunikacijskih rešitev in sistemov.
75	Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?	3	Brez urejenega financiranja ni mogoče izvajati ustreznega načrtovanja ukrepov, financiranje ukrepov je zagotovljeno s proračunom RS.
76	Ocena ravni za 3.2.7	3,33	
77	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,33 (3)	

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
78	OCENA ZMOŽNOSTI NAČRTOVANJA UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST	3,17 (3)	
79	IZVAJANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
80	UPRAVNE ZMOGLJIVOSTI		
81	3.3.1 Strategija/politika/metodologija		
82	Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?	3	Rezultati ocene tveganja iz 2015 (verzija 2) se uporabljajo za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Kot ukrepe na državni ravni lahko štejemo programe nadzora in vzorčenja ter masovnega cepljenja.
83	Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?	3	UVHVVR je skrbnik različnih baz podatkov in spletnih aplikacij, ki omogočajo ocenjevanje škode in izgub.
84	Ocena ravni za 3.3.1	3,00	
85	3.3.2. Koordinacija		
86	Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	UVHVVR ima vzpostavljene Načrte ukrepov za posamezne bolezni, v katerih so opredeljeni sistemi delovanja, strukturirano je poveljevanje in financiranje.
87	Ocena ravni za 3.3.2	4,00	
88	3.3.3.Strokovno znanje		
89	Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?	3	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi. Na UVHVVR se ocenjuje, da je teh sredstev premalo. V primeru pojava bolezni je ključnega pomena tudi medsebojna pomoč med različnimi službami (gasilci, vojska, policija, ministrstva).
90	Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?	3	Strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, so večinoma ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje; kljub temu je vedno potreba po dodatnem izobraževanju, tako doma, kot v tujini.
91	Ocena ravni za 3.3.3	3,00	

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
92	3.3.4 Drugi deležniki		
93	Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?	4	Strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, so večinoma ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje. Ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali so vključeni strokovnjaki iz Nacionalnega veterinarskega inštituta, Veterinarske fakultete, Veterinarske zbornice Slovenije in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.
94	Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?	4	Vključeni smo v sistem obveščanje EU (PAFF) o boleznih živali za transparentno komunikacijo o pojavih. Pri izbruhu posebno nevarne bolezni živali v sosednji državi se čim prej začnejo izvajati ukrepi za preprečevanje širjenja bolezni na lastno ozemlje.
954	Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?	4	UVHVVR ima sklenjene koncesijske pogodbe z veterinarskimi organizacijami. Preventiva in pripravljenost na področju veterine se vzdržuje s sistematičnim vzorčenjem za odkrivanje pojavov bolezni in s preventivnimi cepljenji.
96	Ocena ravni za 3.3.4	4,00	
97	3.3.5 Postopki		
98	Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?	4	Postopki za preventivo in pripravljenost so opredeljeni v načrtih ukrepov. V sistemu VPNDN se izvaja zgodnje obveščanje, aktiviranje sil ZRP in dispečerstvo ob nesrečah.
99	Ocena ravni za 3.3.5	4,00	
100	3.3.6 Obveščanje in komuniciranje		
101	Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?	3	Informacije se izmenjujejo, potekajo med glavnim in območnimi uradi UVHVVR, kakor tudi med drugimi službami.
102	Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za	4	Obveščanje javnosti je urejeno preko različnih komunikacijskih pristopov, za kar skrbi Služba za odnose z javnostjo. Uporabljajo se

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	učinkovito izmenjavo informacij z državljanji, osveščanje in krepitev zaupanja?		razni načini obveščanja, kot so novinarske konference in objave raznih publikacij.
103	Ocena ravni za 3.3.6	3,50	
104	OCENA UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,58 (4)	
105	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
106	3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT		
107	Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Analiziranje stanja relevantne infrastrukture je osnova za njeno nadgradnjo, zamenjavo, posodobitev ali dopolnitev in kot taka neobhodna. Stanje se preglejuje in tudi nadgrajuje.
108	Ocena ravni 3.3.7	3,00	
109	3.3.8 Oprema in zaloge		
110	Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?	3	Na UVHVVR (na glavnem uradu in na območnih uradih) je seznam opreme, ki se rabi v primeru pojava bolezni ter je namenjena za preventivo in pripravljenost.
111	Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?	3	Na UVHVVR so pripravljene zaloge opreme in materiala, ki so potrebna za omejitev širjenja bolezni, vzorčenje in preglede, raziskave ter naknadno sanacijo škode po izbruhih bolezni. Motnje v dobavi ni, saj so oprema in material nabavljeni na zalogo.
112	Ocena ravni za 3.3.8	3,00	
113	3.3.9 Strokovno tehnično znanje		
114	Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?	3	Vsi sodelujoči pri izvajanju ukrepov imajo potrebno strokovno znanje za ustrezno izvajanje ukrepov za pripravljenost, ki ga pridobijo v obliki strokovnih izpopolnjevanj v času študija kot tudi kasneje na raznih izboraževanjih.
115	Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim	3	Na UVHVVR se vodijo postopki nabave opreme, potekajo izobraževanja o postopkih javnega naročanja opreme; pomembna je povezava z dobavitelji in logističnimi službami.

NESREČA: Pojav posebno nevarnih bolezni živali			
Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?		
116	Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?	3	Vprašanje opominja na to, na kako širok spekter področij lahko vpliva velika in kompleksna naravna neseča in da je odprava posledic, sanacija in vnovično pripravljane na nesrečo potrebna na širokem spektru področij. Na vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47 in 48.
117	Ocena ravni 3.3.9	3,00	
118	OCENA TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
119	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
120	3.3.10 Financiranje izvajanja ukrepov		
121	Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?	3	Financiranje izvajanja ukrepov je načeloma zagotovljeno in načrtovano, predvsem ob večjih nesrečah pa se lahko s prerazporeditvijo finančnih sredstev oziroma rebalansom proračuna predvsem na državni ravni omogoča prožnejše dodeljevanje finančnih sredstev glede na potrebe in aktivnosti med/po večjih nesrečah
122	Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?	4	Na to vprašanje je odgovor načeloma podan že v prejšnjem odgovoru. Pomembno je predvsem načrtovanje in rezervacija sredstev za ustrezne ukrepe za preventivo in pripravljenost.
123	Ocena ravni 3.3.10	3,50	
124	OCENA FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,50	
125	OCENA ZMOŽNOSTI IZVAJANJA UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST	3,36 (3)	
126	SKUPNA OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA POJAV POSEBNO NEVARNIH BOLEZNI ŽIVALI	3,32 (3)	

Iz preglednice izhaja, da nobenemu odgovoru na vprašanja ni bila dodeljena nižja raven kot 3, to velja tudi za ocene oziroma vrednosti na ostalih nivojih oziroma vsebinskih sklopih.

Naslednja preglednica predstavlja zmožnost obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali glede na posamezne vsebinske sklope od četrtega do prvega nivoja.

Preglednica 6: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali po vsebinskih sklopih od četrtega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (1. nivo)
Okvir	4,00			
Koordinacija	3,67			
Strokovno znanje	4,00			
Drugi deležniki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	4,00			
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali		3,73 (4)		
Metodologija	3,50			
Informacijska in komunikacijska tehnologija	3,50			
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali		3,50(3)		
Financiranje	3,00			
Finančne možnosti za Oceno tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali na področju Ocene tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali</i>			3,41 (3)	
Koordinacija	4,00			
Strokovno znanje	3,00			
Metodologija	3,00			
Drugi deležniki	3,00			

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (1. nivo)
Obveščanje in komuniciranje	3,00			
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,20 (3)		
Oprema	3,00			
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
Financiranje	3,33			
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,33 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			3,17 (3)	
Strategija/politika/metodologija	3,00			
Koordinacija	4,00			
Strokovno znanje	3,00			
Drugi deležniki	4,00			
Postopki	4,00			
Obveščanje in komuniciranje	3,50			
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,58 (4)		
Infrastruktura, vključno z IT	3,00			
Oprema in zaloge	3,00			
Strokovno tehnično znanje	3,00			
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (4. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (3. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (2. nivo)	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (1. nivo)
Financiranje	3,50			
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,50 (3)		
Zmožnost obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost			3,36 (3)	
Skupna ocena vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali				3,32 (3)

Iz preglednice 6 izhaja, da je najbolje ocenjeno področje upravnih zmogljivosti za oceno tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (vrednost 3,73, najvišja mogoče ocena je 4,00) ter upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrednost 3,58). Nekoliko slabše (vrednosti od 3,50 do 3,00) so bila ocenjena vsa preostala področja ocenjevanja. Na drugem nivoju ocenjevanja je bila najbolje ocenjena Ocena tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (vrednost 3,41), preostali dve področji ocenjevanja (načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) pa sta dobili oceno - vrednost 3,17 oziroma 3,36. Skupna vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali znaša 3,32, kar obenem pomeni, da je zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali določena oziroma ugotovljena 3. stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja od štirih mogočih. Dobljen rezultat je razmeroma dober.

Iz teh ocen gre sklepati o razmeroma dobri pripravljenosti države na pojav posebno nevarnih bolezni živali.

5. Ugotovitve s pojasnili

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali ima za cilj ugotoviti sposobnost države za obvladovanje tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali predvsem glede na vplive, ugotovljene v Oceni tveganja za posebno nevarne bolezni živali (verzija 3.0, 2024).

V okviru ocene so bili identificirani ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi bi bilo v prihodnosti ob njihovem ustreznem načrtovanju in izvajanju v doglednem času mogoče zmanjšati posledice pojava bolezni, tako na določenih področjih, kot na splošno. Ukrepi za preventivo in pripravljenost so bili identificirani na UVHVVR in na URSZR (za področje VPNDN). Ti ukrepi so predstavljeni v razvidih, ki so priloga te ocene. Pripravljena sta bila dva področna razvida, identificiranih pa skupaj 13 ukrepov za preventivo in pripravljenost. Pet ukrepov oziroma ukrepe na petih področjih je identificirala URSZR, preostalih pet pa UVHVVR. Identificirani ukrepi za preventivo in pripravljenost so enovito in splošno predstavljeni v področnih razvidih, ki so v prilogi te ocene.

Za obvladovanje tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali so pomembni predvsem ukrepi, zlasti za preventivo, v pristojnosti UVHVVR oziroma MKGP. Skupaj z MKGP tvori UVHVVR prvo obrambno linijo in ima največji vpliv pri preprečevanju širjenja bolezni in s tem povzročanju dodatne škode. Pojav bolezni v državi je nepredvidljiv dogodek, zato je treba spremljati situacijo v regiji, za kar ima UVHVVR vzpostavljene načrte monitoringa za določene bolezni, v obliki preventive pa lahko omenimo še kampanje masovnega cepljenja, kot obliko zaščite pred morebitnimi inkurzijami bolezni.

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje že Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in smernica Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, vsebuje pa jih tudi 18.c člen Uredbe o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo za državo predstavlja še sprejemljive izgube. Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev.

Zardi številnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na pojav in razvoj posamezne posebno nevarne bolezni živali, tudi takšnih, na katere ni mogoče vplivati, in zaradi razmeroma majhnih vplivov scenarijev tveganja posebno nevarnih bolezni živali, ugotovljenih v predmetni oceni tveganja, sprejemljivo tveganje za pojav posebno nevarnih bolezni živali in bilo oblikovano. To pa še ne pomeni, da z ukrepi za preventivo in pripravljenost ne moremo obvladovati oziroma

zmanjševati tveganja pojava posebno nevarnih bolezni živali. Na večjo ali manjšo verjetnost pojava teh bolezni večinoma prav tako ne moremo vplivati.

Prek vprašanj, neposredno prevzetih iz predmetne smernice Evropske komisije za ocenjevanje obvladovanja tveganj za nesreče, so bile v oceni ocenjene zmožnosti za obvladovanje tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali na treh področjih: na področju ocenjevanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in to s treh vidikov: upravnega, tehničnega in finančnega. Zmožnost obvladovanja tveganja za nesrečo ne pomeni le prizadevanj v smeri zmanjševanja obsega posledic nesreče, temveč tudi zmožnost hitrejšega odpravljanja posledic nesreče in tudi sanacije.

Splošna ugotovitev je, da nobeno posamezno vprašanje, kakor tudi posamezna vsebinska področja na višjih nivojih, niso bila ocenjena z oceno, nižjo od 3. Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za pojava posebno nevarnih bolezni živali po posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja so prikazane v spodnji preglednici.

Preglednica 8: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali po posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali	3,73 (4)		
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali	3,50 (3)		
Finančne možnosti za Oceno tveganja za posebno nevarne bolezni živali	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali na področju Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali</i>		3,41 (3)	
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,20 (3)		

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,33 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		3,17 (3)	
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,58 (4)		
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,50 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		3,36 (3)	
Skupna vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali			3,32 (3)
Razlaga vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za posebno nevarne bolezni živali	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih – tveganje za posebno nevarne bolezni živali se večinoma obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov pojava bolezni na večini področij		

Iz dobljenih ocen ravni posameznih odgovoriv ter nato na višjih nivojih bi lahko sklepali, da je RS razmeroma dobro pripravljena na intenzivne dogodke v primeru pojava posebno nevarnih bolezni živali. Zgodovinskih dogodkov in vpliva pojava posebno nevarnih bolezni je na našem območju bore malo, oziroma je od pojavov minilo že kar nekaj let. UVHVVR v namen usposabljanja zaposlenih in ostalih sodelujočih v primeru sanacije pojava bolezni redno organizira simulacijske vaje za ukrepanje in preventivo v primeru izbruha bolezni. Za prepoznavnaje vplivov bolezni pa ni dovolj samo redno usposabljanje zaposlenih, temveč tudi

aktivno delovanje službe za odkrivanje primerov bolezni, kar je v Sloveniji urejeno preko koncesijskih organizacij, ki redno nadzirajo in vzorčijo živali v primeru suma pojava posebno nevarnih bolezni živali. Predvidevamo, da bi morebitne posledice pojava posebno nevarnih bolezni živali bile obvladljive, vendar je to odvisno od letnega časa in seveda same bolezni, ki preti.

Nadaljnji napredek, zlasti pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, lahko iščemo predvsem v večji številčnosti kadra na vseh področjih, večji vključitvi in upoštevanju strokovnih in znanstvenih izsledkov, sodobnejših informacijskih tehnologij in podatkovnih aplikacij, ustrezne opreme in infrastrukture za načrtovanje in izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenosti in v še višji ravni usposobljenosti pristojnih deležnikov, čeprav ocene ravni posameznih odgovorov v tej oceni, navedenega vselej izrazito ne izkazujejo. Na nekaterih področjih bi veljalo razmisliti tudi o večji vključenosti znanstvenih in raziskovalnih organizacij. Nekoliko slabše ocene v zvezi s finančno zmožnostjo na vseh treh osnovnih ocenjevalnih področjih gre verjetno pripisati zaostrenim gospodarskim razmeram v zadnjih letih, zaradi katerega v okviru rednih dejavnosti in financiranja le-teh (mednje pa spadajo tudi v tej oceni obravnavane vsebine) verjetno niso bila namenjena vsa potrebna finančna sredstva. Glede na to, da so se gospodarske in zlasti finančne okoliščine v državi v zadnjem obdobju izboljšale, bi bilo v prihodnjem obdobju smiselno pričakovati pozitivne spremembe tudi na področju financiranja vsebin, ki so predmet te ocene. Ustrezni finančni pogoji pa so ključni zlasti pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Skupna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za pojav posebno nevarnih bolezni živali (stopnja 3 od mogočih 4) in dobljena vrednost (3,32 od najvišje mogoče vrednosti 4,00) ne glede na določene ugotovitve in kot že omenjeno, kažeta na sorazmerno dobro pripravljenost države na pojav posebno nevarnih bolezni živali in prav tako tudi na znatno možnost, da bi v prihodnjih letih z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost posledice bodočih morebitnih pojavov dogodkov na večini področij lahko še zmanjšali, dejanske posledice bodočih pojavov posebno nevarnih bolezni živali pa hitreje odpravili.

6. Razlaga pojmov, kratic in krajšav

AI	Aviarna influenza
APK	Afriška prašičja kuga
BTSF	Angl. Better Training for Safer Food
DSNB	Državno središče za nadzor bolezni
EU	Evropska unija
HPAI	Visoko patogena aviarna influenza
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KPK	Klasična prašičja kuga
LPAI	Nizko patogena aviarna influenza
LZS	Lovska zveza Slovenije
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MZ	Ministrstvo za zdravje
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
UL VF - NVI	Nacionalni veterinarski inštitut
RS	Republika Slovenija
SIP	Slinavka in parkljevka
SV	Slovenska vojska
URSZR	Uprava za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava za varno hrano Republike Slovenije, veterinarstvo in varstvo rastlin
VNDN	Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
VZB	Veterinarska zbornica Slovenije
WOAH	Svetovna organizacija za zdravje živali

7. Viri

1. Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali, verzija 2.0, UVHVVR, 2016
2. Ocena tveganja za posebno nevarne bolezni živali, verzija 3.0, UVHVVR, 2024

8. Priloge

1. Priloga 1: Razvid za področje sistema VPNDN (URSZR)
2. Priloga 2: Razvid za ukrepe pred posebno nevarnimi boleznimi živali (UVHVVR)

9. Evidenčni list sprememb, dopolnitev in posodobitev

Zap. št.	Ažurirano (poglavje, stran)	Datum	Ažuriral
1.	Poglavje 2	7.3.2024	Tina Arič
2.	Poglavje 1, strani 3 in 5	22.5.2024	Aleksandra Hari
3.	Poglavje 3.1 (vprašanje 1), stran 25	22.5.2024	Aleksandra Hari
4.	Poglavje 3.1 (vprašanje 6), stran 29	22.5.2024	Aleksandra Hari
5.	Poglavje 3.1 (vprašanje 10), stran 32	22.5.2024	Aleksandra Hari
6.	Poglavje 3.1 (vprašanje 16), stran 35	22.5.2024	Aleksandra Hari
7.	Poglavje 3.2 (vprašanje 17), stran 36	22.5.2024	Aleksandra Hari
8.	Poglavje 3.2 (vprašanje 28), stran 42	22.5.2024	Aleksandra Hari
9.	Poglavje 3.3 (vprašanje 33), stran 47	22.5.2024	Aleksandra Hari
10.	Poglavje 3.3 (vprašanje 43), stran 53	22.5.2024	Aleksandra Hari
11.	Poglavje 4 (točka 5), stran 60	22.5.2024	Aleksandra Hari
12.	Poglavje 5, stran 78	22.5.2024	Aleksandra Hari
13.	Poglavje 6, stran 80	22.5.2024	Aleksandra Hari
14.	Poglavje 7, stran 80	22.5.2024	Aleksandra Hari
15.	Poglavje 8, stran 80	22.5.2024	Aleksandra Hari